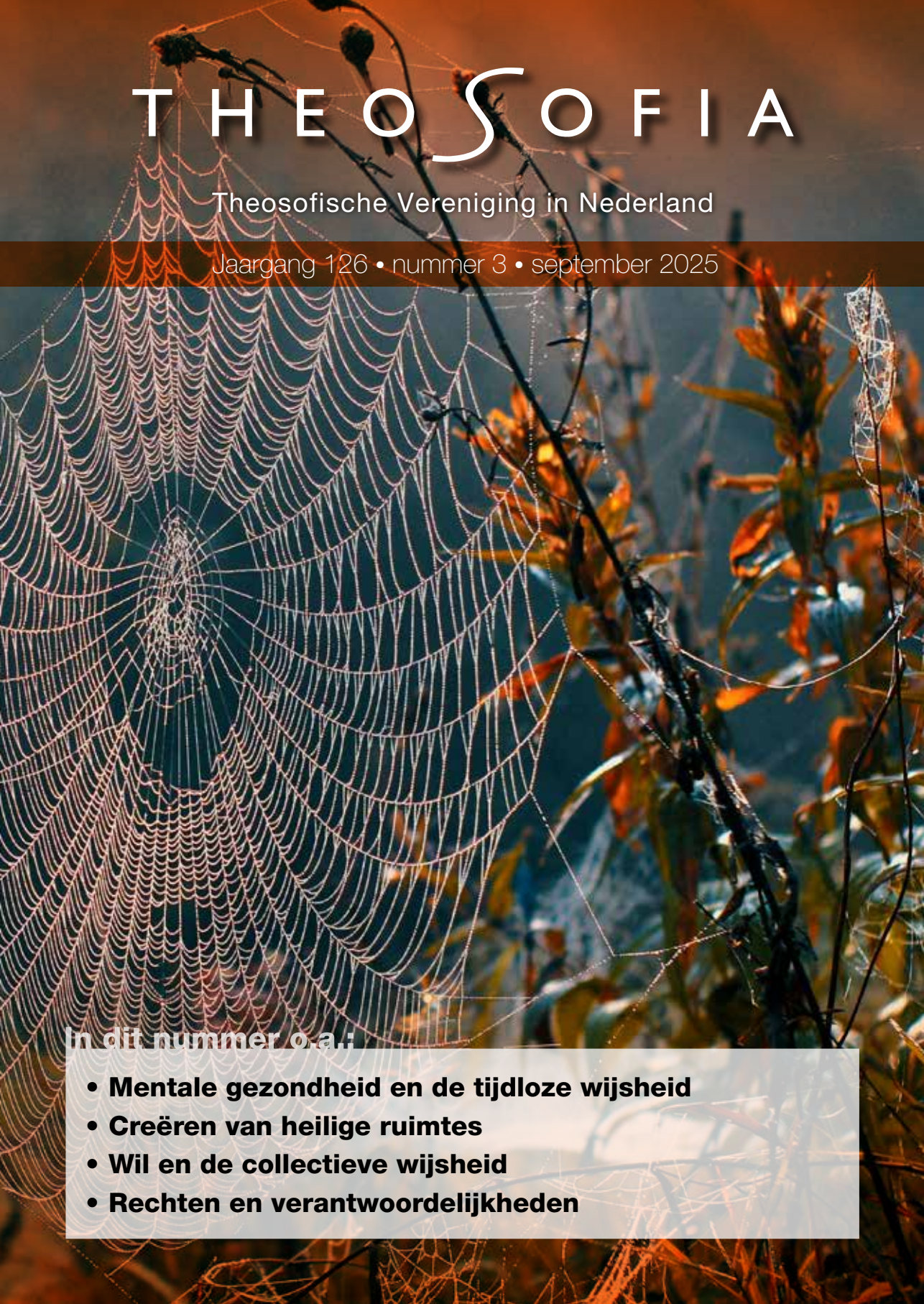

THEOSOFIA

Theosofische Vereniging in Nederland

Jaargang 126 • nummer 3 • september 2025

In dit nummer o.a.:

- **Mentale gezondheid en de tijdloze wijsheid**
- **Creëren van heilige ruimtes**
- **Wil en de collectieve wijsheid**
- **Rechten en verantwoordelijkheden**

Vrijheid van denken

The Theosophical Society (Adyar) heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van, zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven.

Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden.

Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren.

Meningen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van The Theosophical Society (Adyar) ernstig om deze fundamentele principes van de vereniging te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Jaargang 126 • nr. 3 • september 2025
Driemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland

Inhoud

Redactie
Ingmar de Boer
Saskia Campert
Margreet Mantel
Marianne Plokker (hoofdred.)

Theosofische Vereniging
in Nederland
Tolstraat 154
1074 VM Amsterdam
www.theosofie.nl

Abonnementen
Nederland - € 30,-
België - € 33,-

Daarbuiten worden
extra verzendkosten in
rekening gebracht.

Losse nummers € 8,00
excl. verzendkosten.

Betaling t.n.v.
Theosofische Vereniging
in Nederland Amsterdam
IBAN NL31 INGB 0000 1919 10

Opmaak en druk:
Bizzprint Amersfoort

© 2025
E-mail redactie:
redactie@theosofie.nl
U kunt het tijdschrift
Theosofia vinden op:
www.theosofie.nl/tijdschrift-t/

Voor dit tijdschrift wordt FSC
gecertificeerd papier gebruikt.

Editorial <i>Saskia Campert</i>	92
Cycli en verlangen <i>Tim Boyd</i>	95
Mentale gezondheid en de tijdloze wijsheid <i>Barbara Hebert</i>	98
De world federation of Young Theosophists <i>Floyd Melssen</i>	103
Creëren van heilige ruimtes <i>Michele Sender</i>	106
Wil en de collectieve wijsheid <i>Ananya Sri Ram</i>	111
In gesprek met . . . <i>Svyatoslav Lipsky</i>	117
Rechten en verantwoordelijkheden <i>Tim Wyatt</i>	120
Zelfverbetering <i>Mevrouw Blavatsky aan het woord</i>	124
Van de voorzitter	126
Nieuwe leden van het hoofdbestuur	128
Adressen Theosofische Vereniging	130

De Theosofische Vereniging in Nederland is een vereniging waar de ontwikkeling van het individu centraal staat. Iedereen heeft in zijn zoektocht naar universele waarheid zijn eigen perspectief op de werkelijkheid. De artikelen in Theosofia weerspiegelen daarom uitsluitend de persoonlijke visie van de auteurs. Hoofdbestuur en redactie accepteren geen verantwoordelijkheid voor de inhoud, nauwkeurigheid of volledigheid van de in artikelen gepresenteerde informatie.

Dit septembernummer staat in het teken van verzoening en vrede, ondanks de berichten over de opbouw van een leger, het opstarten van een oorlogsindustrie en het voorbereiden van burgers op naderende oorlogscalamiteiten. Te lang hebben we in Nederland gedacht dat vrede een normale toestand is en dat oorlog een uitzondering daarop vormt. Wie de geschiedenis nauwkeurig bestudeert, ziet dat wereldwijd oorlogen nooit zijn verdwenen en dat vredetijd in werkelijkheid vaak een voorbereiding is voor een volgend conflict. In *Het Goddelijk Plan* van G.A. Barborka deel II (hoofdstuk XIII) lezen we *‘dat het onophoudelijk oorlogvoeren en bloedvergieten in zowel de oude als de moderne tijd karmische lasten zijn die niet gemakkelijk afgeschud kunnen worden’*.

Het is niet verwonderlijk dat velen zich machteloos voelen. Wat kunnen we doen? Krishnamurti geeft ons een duidelijke aanwijzing met de woorden *‘Om een einde aan de oorlog te maken in de uiterlijke wereld, moet je beginnen een einde te maken aan de oorlog in jezelf’* (uit *Over de waarden van het leven*). Dit betekent dat uiterlijke daden zoals protestacties, politieke daden en vredesdemonstraties niet de meest effectieve weg zijn. Een betere – maar ook moeilijkere – weg is je innerlijke wereld vredig en liefdevol te maken om zo het universele bewustzijn iets te verhogen.

In deze Theosofia

Laten we dankbaar zijn dat in onze vereniging zovelen zich inzetten voor de door Krishnamurti aanbevolen route. Zo hebben de feestelijkheden ter ere van het 150 jarig bestaan van de Theosophical Society (TS) en het 100-jarig bestaan van het International Theosophical Center (ITC) velen samengebracht. Pablo en Michelle Sender inspireerden in de maand juni jong en oud tijdens hun verblijf in Naarden. In dit nummer wordt ruim aandacht geschonken aan de boodschap die zij brachten. De kracht van meditatie wordt door hen benadrukt en zij sporen ons aan vier belangrijke stappen te zetten op het meditatieve pad.

Tim Boyd leert ons niet te vergeten dat cycli onlosmakelijk verbonden zijn met het leven op aarde. Een positieve boodschap die uitzicht biedt omdat we daardoor beseffen dat er altijd weer een keerpunt komt.

Deze gedachte komt ook naar voren in het gesprek dat ik met Svyatoslav Lipsky, general secretary van TS Rusland, had. Ondanks de moeilijke verhouding tussen Europa en zijn land, bleken wij als goede vrienden van gedachten te kunnen wisselen over tal van onderwerpen. Het maakt mij eens te meer duidelijk dat oorlogen door politici en regeringsleiders worden gevoerd, niet door burgers. Zij willen overal ter wereld vrede en voorspoed voor hun familie en kinderen. Maar blijkbaar wordt hun stem onvoldoende gehoord.

In dit verband is het nuttig onze huidige maatschappij eens nader onder de loep te nemen. Zijn wij voldoende betrokken bij onze medemensen? Nemen wij onze

verantwoordelijkheid als dat nodig is? Tim Wyatt houdt hierover een vurig betoog, terwijl Ananya Sri Ram ons aanspoort onze innerlijke stem en eigen wil te volgen, ook als de buitenwereld tegenwerking biedt. Dat de wereld sterke zelfbewuste mensen nodig heeft, betoogt Barbara B. Hebert in haar artikel 'Mentale gezondheid en oude wijsheid'. Zo biedt deze *Theosofia* genoeg positieve aansporingen om aan een betere en vredigere wereld te werken.

De bij dit nummer gevoegde flyer biedt individuen en loges/centra een handvat om te werken aan vrede, zowel binnen als buiten onszelf.

Goed nieuws

Het afgelopen jaar bood tal van jubileumfestiviteiten op veel plekken. Op het moment dat dit tijdschrift verschijnt zijn vrijwel alle grote activiteiten achter de rug, laatstelijk het 12e *World Congress* (23-27 juli) in Vancouver en *Celebrating 150 years TS and 100 years ITC* (22-24 augustus) in Naarden. Op 27 juli jl. is in Vancouver de documentaire 'One Fire' in première gegaan. In Nederland zullen wij daar vanaf 17 november a.s. (de oprichtingsdatum van de TS) van kunnen genieten.

Tot slot een nuttige tip. Wie op de TVN website 'online literatuur' aantikt, wordt verrast door een lange lijst boeken, boekjes en brochures die zijn gedigitaliseerd. Zo trof ik daar bijv. een cursus in tien delen van onze oud-president George Arundale (1934-1945) aan, die mij leert dat we niet steeds opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Voor centra en loges biedt de online literatuur handige aanknopingspunten voor gespreksgroepen. Ook artikelen uit *Theosofia* zijn daar te vinden.

Namens de redactieleden een flitsende start van het nieuwe seizoen gewenst!

De activiteitenagenda van de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN) en haar plaatselijke afdelingen staat op:

www.agendatheosofie.nl

Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154 - 1074 VM Amsterdam - Telefoon: 020 676 56 72

E-mail: books@theosofie.nl - Website: www.theosofie.nl

Open: woensdag t/m zaterdag van 13:00 - 17:00 uur

C. Keus

Bhagavad Gita

Ankh Hermes 10e dr. 2017 – 160 pag.

Softcover, ISBN: 9789020214659 – prijs € 17,50

De Bhagavad Gita is een ethisch-religieus-filosofisch leerddicht in achttien hoofdstukken. Geliefd in heel India en in grote delen van Azië en sinds de negentiende eeuw ook in het Westen.

Het geschrift is een universele gids om door het leven met zijn wederwaardigheden te navigeren en onszelf hierbij in spiritueel opzicht te ontwikkelen. Een dagelijkse bron van inspiratie. Het leert ons onszelf met de eeuwige getuige in ons te identificeren.

Jacob Slavenburg

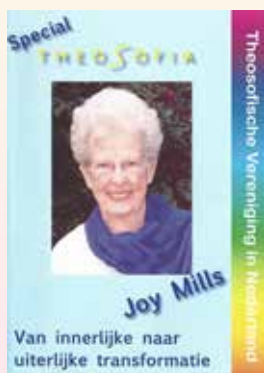
Valsheid in geschrifte -

De verborgen agenda van Bijbelschrijvers

Walberg Pers, 9e dr. 2020 – 189 pag.

Softcover, ISBN: 9789462494763 – prijs € 19,99

Wie waren de echte schrijvers van de evangeliën? Wie nam in de vroege kerk de beslissing over wat wel en wat niet in de Bijbel terechtkwam? Waarom mochten de apocriefe en gnostische evangeliën niet meer gelezen worden? Pas generaties na Jezus' dood werden de evangeliën samengesteld door onbekende schrijvers met een eigen agenda. Die verhalen werden in de eerste eeuwen talloze malen 'verbeterd' om ze te laten sporen met nieuwe geloofsregels en uitgedachte dogma's. In dat proces werden zeer oorspronkelijke en vroege geschriften vernietigd.

Joy Mills, red. Els Rijnkeler

Theosofia Special -

Van Innerlijke Wijsheid naar Uiterlijke Transformatie

Uitg TVN, 2019 – 59 pag

Tijdschrift. Speciale editie juni 2019. Geen ISBN

U kent waarschijnlijk allemaal De Stem van de Stilte, van Helena Petrovna Blavatsky. Deze Special bevat de Nederlandse vertaling van een lezingenreeks door Joy Mills hierover op het ITC te Naarden, in de zomer van 1991, en in 2019 uitgebracht n.a.v. het seminar met Martin Leiderman: 'The Voice of the Silence, An Insight into the Mystery and Purpose of our Life'.

Cycli en verlangen

Tim Boyd

Tim Boyd is de International President van de Theosophical Society (Adyar)

Dit artikel werd eerder gepubliceerd in

Theosophy Forward van 7 December 2022 en in

The Theosophist Vol. 144: 3, December 2022 onder de titel *Cycles and Longing*.

In de proloog (Proem) van *De Geheime Leer* (GL) doet H.P. Blavatsky (HPB) een aantal belangrijke uitspraken. Een ervan zijn drie grondstellingen. Zij zegt dat een duidelijk begrip van deze drie fundamentele ideeën een voorwaarde is voor het begrijpen van het overkoepelende occulte denksysteem.

In het kort luiden deze fundamentele stellingen:

1. *De ene Absolute werkelijkheid, waarvan wordt gezegd dat deze ondenkbaar en onkenbaar is.*
2. *Periodiciteit of de cyclische aard van alles.*
3. *Karma en reïncarnatie: de verplichte pelgrimstocht voor iedere ziel (...) door de cyclus van incarnatie (of noodzakelijkheid) in overeenstemming met de cyclische en karmische wet.*

Ik zou graag de tweede van deze stellingen onderzoeken, die betrekking heeft op 'periodiciteit', gewoonlijk 'cycli' genoemd, in de natuur, in onszelf en cycli van bewustzijn. Het feit dat iets wordt beschreven als 'fundamenteel' of als 'wet', zou voor ons een motief moeten zijn om vragen te stellen, niet om achterover te leunen en ze te accepteren.

Wat maakt cycli zo fundamenteel? Iedereen die hier ook maar de geringste aandacht aan heeft geschonken, is zeker bekend met cycli omdat ze ons individueel beïnvloeden. Elke dag worden we 's ochtends wakker, elke nacht gaan we slapen. Slapen en waken houden verband met de cyclus van de rotatie van de aarde om zijn as, resulterend in dag en nacht. Binnen ons eigen lichaam bestaan circadiane ritmes, onze 'biologische klok', die correleren met deze cyclus van dag en nacht. In de fysiologie, van organen tot individuele cellen in het lichaam, werken onderling verbonden dagelijkse ritmes. Ook seizoenen komen en gaan en komen weer terug.

Het is zinvol onze aandacht hierop te richten omdat dit ons verbindt met het grotere geheel van leringen van tijdloze wijsheid. We hebben de neiging om deze cycli als repetitief te beschouwen. Het is de aard van cycli dat ze zich herhalen. Soms raken we zo gefixeerd in ons begrip dat we dag en nacht, of slapen en waken, zien als een vast onderdeel van de werkelijkheid.

De oude Griekse filosoof Heraclitus deed de uitspraak *Niemand stapt ooit twee keer in dezelfde rivier*. Elke keer als we onze voet in de rivier zetten is niet alleen het water

Het wiel van Samsāra

waaruit de rivier bestaat niet meer hetzelfde, maar ook de persoon die in de rivier stapt is veranderd. Dit idee van cycli zou ons moeten aansporen aan verandering te denken. Hoewel veranderingen zich herhalen, zijn ze niet statisch. Er zijn drie dingen die volgens HPB eeuwig zijn: ruimte, duur (waarvan wij ons begrip van tijd afleiden) en beweging. Beweging en het gevolg daarvan, verandering, zijn eeuwig.

In het boeddhisme wordt sterk de nadruk gelegd op het begrijpen van samsāra, de cyclus of het wiel van geboorte, dood en wedergeboorte, waarin we gevangen zitten door

onze onwetendheid. Leven na leven herhaalt het zich en ervaren we gelijksoortig, zelfveroorzaakt lijden. Maar ook dat is niet statisch. Als we de mogelijkheid van verlichting erkennen, gaan we een andere, uitgebreidere cyclus binnen, die ons huidige begripsvermogen te boven gaat.

Het doel van HPB bij het presenteren van deze drie fundamentele stellingen was dat we ons op de juiste manier konden inleven in het systeem dat ten grondslag ligt aan het occultisme, dat meer inhoudt dan denken. Gevangen zitten in denken beperkt onze interacties. We kunnen goed geïnformeerd zijn zonder wijs te zijn. Dus voor ons, in het bijzonder als leden van de Theosophical Society (TS), trekt een dieper doel ons aan dan louter bekendheid met een denksysteem, hoe uitgebreid dat ook mag zijn. De vraag rijst: wat leidt ons niet alleen naar dit denksysteem, maar ook wat maakt zo'n systeem tot een spiritueel pad? Wat is de katalysator die kennis, zelfs van de hoogste soort, omzet in iets meer?

In de taal van mystieke tradities zien we keer op keer een term opduiken. De katalysator die ons beweegt in de richting van een gevraagde, zelfs vereiste, vereniging met onze bron is *verlangen*, soms uitgedrukt als aspiratie of hunkering. De grote mysticus Rumi deed de uitspraak: *Ik had nooit kunnen weten wat liefde is als ik nooit dit verlangen had gevoeld*. Hij had het niet over romantische liefde, maar over de liefde van en voor de Goddelijke Geliefde, de wederzijdse liefde die stroomt tussen de minnaar en de Geliefde.

Het begint met ons gevoel van afgescheidenheid. We weten dat een verbinding bestaat, maar op de een of andere manier is de verbindingsdraad zwak geworden. In de Bijbel staat een mooi verhaal dat gaat over de reis van de ziel: het verhaal van *De verloren zoon*. Het is het verhaal van de ziel die vanuit een staat van eenheid incarneert en vervolgens, verrijkt door ervaring, terugkeert naar die eenheid. Het sleutelmoment in het hele verhaal doet zich voor wanneer de ziel, die van haar goddelijke thuis naar het verre land van incarnatie in het vlees is gereisd, ontwaakt

uit haar diepe betrokkenheid met en fascinatie voor alle wereldse dingen en zich het 'vaderhuis' herinnert, de toestand van verenigd zijn. Herinnering en verlangen initiëren de reis van terugkeer. Verlangen naar dat ogenschijnlijk verloren of verwaterde gevoel van eenheid met onze bron, drukt zich uit als een spiritueel pad of waarlijk religieus leven.

Dit zijn enkele van de manieren waarop we de invloed zien van deze katalyserende factor van verlangen. Ik geloof echt dat wat ons in deze theosofische setting brengt, heel vaak een scherp besef van die kwaliteit in onszelf is. Na verloop van tijd lieten we wat begint als een vlam dof worden tot een sintel.

In *Licht op het Pad* gaat Mabel Collins in op de kwaliteit van verlangen.

Eerst zegt ze:

(1) *Begeer slechts dat wat binnenin je is;* dan,

(2) *Begeer slechts wat boven je is.* Die twee lijken onverenigbaar! Dan zegt ze:

(3) *Begeer slechts dat wat onbereikbaar is.*

Ons wordt gevraagd om na te denken over deze graduele stappen. Om het idee van het onbereikbare te verduidelijken, staat er: *Je gaat het licht binnen, maar je raakt de Vlam nooit aan.* Als we volhouden, luisteren en echt horen, zullen we uiteindelijk 'het licht binnengaan', maar de bron is onbereikbaar.

Als laatste punt spreekt ze over de aard van 'vragen'. Er wordt ons verteld om te vragen, om diepere wijsheid, diepere verbinding te vragen. Ze zegt dat mensen altijd om iets vragen. Het is de aard van de mens om iets te willen en erom te vragen. Meestal worden dergelijke verzoeken niet gerealiseerd, omdat het verzoek alleen met het denken wordt gedaan. Het komt niet uit het diepere gevoel van verlangen. Ze zegt dat op een oprechte manier vragen 'een honger van binnen' is, een verlangen naar spiritueel streven. Als we op deze manier vragen, reageren we op een zielshonger die voeding nodig heeft. Die honger is ons streven om in de richting van de geest te gaan.

Licht op het Pad begint met de vermaningen: *Roei eerezucht uit, Roei de begeerte naar leven uit en Roei verlangen naar comfort uit* en gaat verder met het opsommen van de vele dingen en manieren waarop we moeten verlangen. Het één gaat over de persoonlijkheid, het ander over de realiteit.

Om te eindigen met HPB's Proloog in de *GL: Dit zijn de grondbegrippen waarop het gehele gedachtestelsel, De Geheime Leer, steunt.*

Vertaling Marianne Plokker

Mentale gezondheid en de tijdloze wijsheid: een korte verkenning

Barbara Hebert

Dr. Barbara Hebert is voormalig President van de Theosophical Society in America (TSA). Ze werkt in de geestelijke gezondheidszorg. Dit artikel verscheen in Theosophy Forward van 19 oktober 2024 onder de titel: *Mental Health and the Ageless Wisdom*.

In deze wereld van fysieke manifestatie krijgen mensen met veel problemen te maken. Mentale gezondheid is slechts één van die problemen. Het is een enorm onderwerp dat ons allemaal aangaat. Men zegt dat de nasleep van de wereldwijde pandemie de mentale gezondheid van velen blijft beïnvloeden. Nu we de gebeurtenissen volgen die zich momenteel in verschillende delen van de wereld afspelen: verdeeldheid, oorlog, onderdrukking, dood, aanhoudende uitbraken van Covid19 en andere virussen, kunnen we er wel van uitgaan dat de mentale gezondheidsproblemen zullen verergeren.

Het is ongebruikelijk om psychische problemen vanuit een spiritueel perspectief te onderzoeken. De discussie erover wordt meestal overgelaten aan medische of therapeutische professionals. Toch moeten we het vanuit alle kanten bekijken. We zijn complete wezens – lichaam, ziel en geest – en het is nuttig om het op deze manier te benaderen. Het is niet alleen nuttig, het aanpakken van psychische of psychologische problemen maakt ook deel uit van ons werk als spirituele zoekers.

Joy Mills schrijft in haar artikel *The Human Journey: Quest for Self-Transformation: Want HPB ... stelde expliciet dat de volgende ontwikkelingsfase in onze evolutie meer te maken heeft met psychologie dan met natuurkunde ...* (De Geheime Leer, II, p. [135]).

Joy vervolgt:

Nogmaals, de focus van ons tegenwoordige werk ligt op psychologisch gebied ... Het betekent omgaan met het ... kama-manasische gebied dat in ons werkt ... Zoals HPB en haar opvolgers, evenals haar leraren, zo vaak hebben gezegd: er is thans een bewustzijnsverandering nodig. En het is deze boodschap die wordt herhaald door velen van de huidige belangrijke denkers.

De discussie begint met het spreken over gevoelens. Als we aan gevoelens denken, kijken

Joy Mills

we naar emoties en het emotionele veld van bewustzijn, het astrale vlak. Als we kijken naar het denken, denken we aan gedachten en het mentale veld van bewustzijn, manas. Wanneer we het over mentale gezondheid hebben, verwijzen we doorgaans naar het concrete brein-denken, in de literatuur aangeduid als lager manas en de wisselwerkingen daarvan met het emotionele veld van bewustzijn. Deze wisselwerkingen worden vaak kama-manas genoemd: kama staat voor verlangen, wensen of gevoelens en manas voor denken. We verwijzen hiermee, bij gebrek aan een beter woord, naar die mix van gedachten en gevoelens die samensmelten en ons als fysieke wezens beïnvloeden. Hoewel we over de emotionele en mentale velden van bewustzijn spreken alsof ze volledig gescheiden zijn, zijn ze dat niet. Ze doordringen elkaar en de reacties van deze componenten van ons bewustzijn vinden vrijwel gelijktijdig plaats.

Bijvoorbeeld: iemand heeft een vervelende of beklemmende ervaring in zijn/haar leven. Het emotionele veld staat als het ware onder spanning en de emoties beginnen te tolleren. De persoon ervaart gevoelens van verdriet, woede, frustratie, enzovoort. Gedachten mengen zich dan in de strijd. De persoon kan dingen denken als: 'Ik ben niet goed genoeg'; 'Had ik maar...'; 'Was ik maar...'; 'Mijn leven heeft geen waarde...', terwijl hij/zij zich verdrietig, depressief, angstig, enzovoort voelt.

Terwijl de gevoelens en gedachten in een tornado van onzichtbare energie om het individu heen blijven wervelen, herkennen we dat kama-manas de controle heeft overgenomen. Kama-manas kan de controle geruime tijd behouden, mogelijk zelfs tot het punt van diagnoseerbare depressie of gedachten aan zelfbeschadiging of zelfmoord, tenzij het individu dit onder controle krijgt. Of het tegenovergestelde kan gebeuren. In een poging om de door deze werveling van gedachten en gevoelens veroorzaakte pijn te vermijden of te ontkennen, kan het individu op de een of andere manier aan zelfmedicatie gaan doen, wat mogelijk kan leiden tot verslaving.

Het is belangrijk om onze gevoelens te voelen, ze niet uit te sluiten of weg te duwen. Ze onderdrukken of verdringen zorgt er niet voor dat ze verdwijnen. Leren om onze gevoelens op een veilige en gepaste manier te uiten, is onderdeel van onze reis. We hebben gedachten en gevoelens om een reden. Het is echter niet zo belangrijk om ze ons niet langdurig te laten overweldigen. Mensen voelen verdriet, woede, frustratie, geluk, vreugde, liefde, enz. Een onderdeel van onze spirituele reis is het

overwegen van de onderliggende oorzaken van deze gevoelens. Wat kunnen we van deze situatie leren, zodat we in de toekomst anders kunnen reageren? Dit is het werk dat HPB aangeeft in haar stelling dat deze fase in onze evolutionaire ontwikkeling *meer te maken heeft met psychologie dan met natuurkunde...*

Hoewel het misschien eenvoudig lijkt om je meer op de psychologie dan op het fysieke te richten, is dat het niet. Hoe vinden we de balans tussen het voelen van gevoelens en erin verdrinken? Wat betekent het om op de juiste manier met onze gevoelens om te gaan? Alle gevoelens zijn terecht, maar het is nooit acceptabel om onszelf of anderen op wat voor manier dan ook pijn te doen wanneer we er middenin zitten.

Er zijn veel manieren om de controle terug te krijgen wanneer kama-manas rondtolt. Sommige mensen huilen, terwijl anderen in een dagboek schrijven, sommigen brengen tijd door in de natuur, terwijl anderen kiezen voor intensieve fysieke activiteit. Het gebruik van meditatie of contemplatie over de situatie, de gedachten en de gevoelens kan voor weer anderen nuttig zijn. De manier waarop iemand het rondtollen van kama-manas beheerst, is voor ieder van ons uniek.

Zelfobservatie op een eerlijke en authentieke manier kan ook helpen. Soms hebben we de hulp nodig van een professional die eerlijke en authentieke zelfobservatie en zelfbewustzijn kan faciliteren wanneer we worstelen met de beheersing van kama-manas. Dit zelfbewustzijn door zelfobservatie, of je het nu alleen doet of met een professional, geeft ons de mogelijkheid om vooruit te komen en balans in ons leven te creëren. Zelfobservatie en zelfbewustzijn zijn essentiële componenten van het bewandelen van het spirituele pad. Hoe kunnen we vooruitkomen als we geen voortdurend verdiepend begrip van onszelf hebben?

Voor iemand op het spirituele pad geldt: als we het wervelen en beheersen van kama-manas begrijpen, is de kans kleiner dat we erin verstrikt raken. We leren kama-manas te reguleren en te voorkomen dat het ons beheerst. Ons zelfinzicht groeit, evenals ons vermogen om de gevoelens en gedachten die ons in hun greep houden, te verzachten.

Een voorbeeld kan hierbij nuttig zijn.

Een vrouw ging in therapie omdat ze zich zorgen maakte over haar zoon. Hij was in de twintig en ze had het gevoel dat de levenskeuzes die hij maakte mogelijk schadelijk voor hem waren (hoewel ze typisch waren voor een twintiger die zichzelf en zijn weg in de wereld probeert te vinden).

De moeder gaf echter aan dat haar angst zo'n groot probleem werd dat ze moeite had met slapen, concentreren en focussen. Ze maakte zich bijna constant zorgen om hem, wat zowel haar werk als haar relatie met haar zoon beïnvloedde. Ze voelde dat hij zich van haar afkeerde, terwijl ze hem probeerde te helpen; dat wil zeggen, ze voelde dat hij zich terugtrok terwijl zij probeerde zijn leven te leiden, zijn keuzes te maken en hem te beschermen. De moeder was jarenlang alleenstaande ouder en voedde haar drie kinderen (twee meisjes en een jongen) alleen op na het onverwachte overlijden van haar man.

De vrouw had een hekel aan ontspanningstechnieken, zoals meditatie. Ze zei dat ze de gedachten niet uit haar hoofd kon zetten en dat ze dat ook niet echt wilde. Haar idee was dat ze haar zoon beschermde zolang ze zich zorgen maakte om hem. Dit is natuurlijk geen rationele gedachte, maar wel een veelvoorkomende.

Tijdens de therapie besprak de vrouw haar eigen reis naar volwassenheid, inclusief de situaties in haar leven waarin ze het meest leerde en de momenten waarop ze het meeste begrip voor zichzelf en anderen kreeg. Ze kreeg de gelegenheid om te praten over haar perceptie van haar huidige plek in het leven. Dat wil zeggen, ze behandelde vragen zoals: Vond ze zichzelf leuk? Had ze het gevoel dat ze een aantal van de dingen die ze zich had voorgesteld, had bereikt? En zo verder.

Deze moeder gaf aan dat ze het meest had geleerd wanneer ze fouten maakte of wanneer ze erin slaagde een obstakel in haar leven te overwinnen. Ze had het gevoel dat ze enorm was gegroeid terwijl ze het verdriet om de dood van haar man verwerkte. Ze geloofde ook dat het alleenstaande moederschap haar sterker en wijzer had gemaakt. Toen ze naar zichzelf keek, was ze blij met wat ze had geleerd en wie ze was geworden. Ze begon zichzelf – of in ieder geval haar persoonlijkheid en haar huidige leven – completer en accurater te zien.

Uiteindelijk werd haar gevraagd: als je zo over je eigen reis denkt, waarom zou je je zoon dan ook deze groei-ervaringen willen

ontzeggen? Het spreekt voor zich dat dit haar schokte en ze begon er heel anders over te denken. Ze begon te beseffen dat haar zorgen om haar zoon hem niet hielpen. Hem het leven laten leiden dat zij wilde, draaide om haar, niet om hem. Ze begon haar zoon te zien als een uniek individu, diep geliefd, maar los van haar, die zijn eigen reis naar vervulling maakte. Naarmate ze haar gedachten veranderde, begonnen ook haar gevoelens tot rust te komen. Haar angst verdween. Ze begon een nieuwe en andere relatie met haar zoon.

Het lijkt duidelijk dat de leringen van de tijdloze wijsheid een kader boden voor deze specifieke situatie. Deze fantastische vrouw had nooit echt de tijd genomen om naar zichzelf te kijken, om te zien hoe haar gedachten en gevoelens om haar heen tolden, waardoor ze zich angstig en bezorgd voelde. Ze zag zichzelf niet voor wie ze werkelijk was: een sterk, onafhankelijk en zorgzaam iemand. Ze stond er nooit bij stil

hoe ze door haar leven was gegroeid en welke obstakels ze had overwonnen. Haar zelfbewustzijn groeide enorm door dit proces. Bovendien realiseerde ze zich dat haar egoïstische (maar begrijpelijke) gehechtheid aan haar zoon zowel hem als hun relatie pijn deed. Ze begon hem te zien als een capabel persoon die beproevingen en tegenslagen in zijn leven zou meemaken die hem alleen maar sterker en wijzer zouden maken, net als zij. Ze zag hem op zijn reis, net zoals zij was op de hare. Ze begon te vertrouwen op het proces van het leven en liet haar nutteloze pogingen om haar zoon te controleren los.

Deze zeer korte bespreking van geestelijke gezondheid vanuit een spiritueel perspectief biedt slechts een glimp van hoe de tijdloze wijsheid ons kan helpen bij het overwinnen van de hindernissen en obstakels die we in de gemanifesteerde wereld tegenkomen. We kunnen echter erkennen dat het leren beheersen van de werveling van kama-manas en het focussen op het psychologische aspect van ons bestaan door middel van zelfobservatie en zelfbewustzijn de volgende stap is in onze evolutionaire reis.

Een kanttekening:

Vanwege de ernst van psychische problemen heeft een aantal zaken aandacht:

1. Dit is een korte bespreking van een omvangrijk onderwerp waarvoor vaak de hulp van een professional nodig is. Deze verkenning is niet bedoeld als een therapeutisch antwoord op specifieke problemen of om oplossingen te bieden, maar eerder om licht te werpen op een onderwerp dat ons allemaal aangaat.
2. Sommige mensen worden geboren met een verstoorde hersenchemie. Dat wil zeggen dat de hersenen niet de juiste chemicaliën aanmaken om de emoties en/of gedachten in balans te houden. In deze gevallen is medicatie het meest zinvol, omdat het een biologisch probleem is en als zodanig door een professional moet worden behandeld.

Zhivko Minkov | Unsplash

Vertaling Marianne Plokker

Bronnen:

Blavatsky, HP. *De Geheime Leer*, Deel II, p. 135.

Mills, Joy. (2016). *De menselijke reis: zoektocht naar zelftransformatie*.

Om dit artikel te lezen: <https://theosophy.nz/resources/human-journey-quest-self-transformation>

Verslag van de samenkomst van de World Federation of Young Theosophists op het Internationaal Theosofisch Centrum in Naarden

Floyd Melssen

Floyd Melssen studeerde Wijsbegeerte in Nijmegen. Hij is actief bij de Nederlandse Jonge Theosofen en woont in de oostelijke grensstreek.

Op een dinsdag in juni had ik een buitengewone ervaring. Toen ik na een lange reis door de nevelen van alledag eindelijk het grind van het Internationaal Theosofisch Centrum onder mijn voeten hoorde knarsen, wist ik mij gestrand op een soort tempeleiland. Maakt u zich geen zorgen; het weer en de overige omstandigheden waren gunstig. Bovendien was ik niet de enige drenkeling op deze plaats. Ook anderen, een groep van dertig om precies te zijn, waaronder vrienden, bekenden en goedaardige vreemdelingen, waren door de getijdenstromen van het karma uit alle windstreken naar Naarden gedreven.

De reden voor ons treffen was de internationale samenkomst van jonge theosofen. Deze youth gathering die van 17 tot 21 juni plaatsvond, werd georganiseerd door de World Federation of Young Theosophists (WFYT) en haar thema was 'The Occult Life'. De sprekers die waren uitgenodigd waren naar mijn idee geknipt voor het onderwerp. Pablo en Michele Sender zijn u wellicht al bekend vanuit hun lezingen die online beschikbaar zijn. Pablo belichaamt rust en weet zich uit te drukken met een eenvoud die slechts kan voortkomen uit doorleefd inzicht. Michele straalt bevlogenheid en betrokkenheid uit en ze legt makkelijk verbanden met de praktijk van alledag. Beiden ademden een diepe beleving van het pad waarover zij spraken.

Dit thema sprak mij bijzonder aan, omdat ook ik kan worstelen met de vraag hoe een theosofisch leven te leven. Er is een stille verleiding om in het schijnsel van het kaarslicht te blijven rusten, bladerend, verzameland, annoterend. 'Gelukkig met een boekje in een hoekje', om met Thomas à Kempis te spreken. Deze cerebrale benadering, hoe nuttig ook, draagt het risico van glamour in zich en onder die betovering zal de theosofie scholastiek worden. Een luchtkasteel. Mij is het daarom een zegen dat er capabele leraren als Pablo en Michele zijn om het pad weer praktisch te maken.

Het thema van de Zeven Stralen werd eerst aangesneden door Pablo. Hij legde uit hoe deze energieën niet slechts abstracte concepten zijn, maar in werkelijkheid functioneren als bruggen tussen de hogere lichamen en het dagelijks handelen. De stralenleer heeft daarmee een theurgisch karakter, aangezien ze duidt hoe we, bewust en doelgericht, kunnen samenwerken met hogere intelligenties in dienst van het goddelijke plan.

Elke straal heeft zijn eigen karakteristieke vibratie, zijn eigen goddelijke kwaliteit, en brengt een netwerk van correspondenties met zich mee. Dat wil zeggen: zekere zintuigelijke uitingen van goddelijke energieën. Denk aan planeten, kleuren, toonaarden, deugden, Meesters en archetypen. Voor inzicht in deze samenhangen hoeft de lezer niet naar een kopie van Cornelis Agrippa of Liber 777 van Aleister Crowley te grijpen. Binnen de theosofische traditie hebben we voldoende materiaal rondom het thema van correspondenties, zoals het werk van C.W. Leadbeater of de systematische benadering van Geoffrey Hodson, waarin de verschillende lagen van betekenis worden ontvouwd.

Met verwijzing naar voorgenoemden, met name Hodson's werk *The Seven Human Temperaments*, presenteerde Michele de persoonlijkheidskenmerken die met elk van de Zeven Stralen geassocieerd worden. Elke straal kleurt het karakter van diegene die onder haar invloed staat. Dit heeft weerslag op het spirituele pad dat men loopt. De uitnodiging om je eigen dominante straal te vinden, werd door iedereen gretig opgevolgd en leidde tot serieuze, maar ook kritische discussies.

Een WFYT gathering blijft niet beperkt tot lezingen. Dat jonge theosofen ook een snaakse kant hebben, kwam aan het licht gedurende de nachtelijke potjes Weerwolven van Wakkerdam (voor de oningewijden: 'Weerwolven' is een sociaal deductiespel waarin spelers rollen aannemen; de weerwolven elimineren heimelijk dorpsgenoten, terwijl dorpelingen hen trachten te ontmaskeren). Als er niet werd gejaagd door en op weerwolven, dan werd er gevoetbald op het grasveld voor

St. Michael's House of simpelweg gekletst tot laat op de avond. Hierdoor werden de meditatie's 's ochtends door menigeen met kleine oogjes bijgewoond.

Gedurende de vier dagen van de youth gathering hebben Pablo en Michele vele handvatten gegeven om zelf te verkennen hoe een occult levenspad er uit kan zien. Hoewel er zeker sprake was van kennisoverdracht, waren de lezingen en workshops meer dan dat. Het voelde voor mij ook als een machtiging om er bij thuiskomst daadwerkelijk zelf mee aan de slag te gaan. Nu alle informatie heeft kunnen bezinken, en de indrukken grotendeels zijn verwerkt, zal ik dat met enthousiasme doen.

Naast de hartelijkheid en de expertise van Pablo en Michele, was het vooral ook de aanwezigheid van de andere jonge theosofen die de samenkomst haar betoverende glans gaf. Er hing een sfeer die tegelijk ongedwongen, maar intens was. Er heerste een sfeer waarin de barrières die men doorgaans opwerpt worden neergelaten en men elkaar ontmoet op een niveau waar woorden soms overbodig zijn. In die openheid schijnt de kristallijne schittering van het authentieke Zelf in de ander door. Het afscheid op zaterdag kwam dan ook met een zachte weemoed.

In de auto op weg naar huis reflecteerde ik op het mysterie en de betekenis die in de wereld schuilen, zij het vaak verborgen achter het alledaagse leven. Deze juni hebben de woorden van W.B. Yeats zich voor mij bewaarheid: *Er is een andere wereld, maar ze bestaat in deze.*

Creëren van heilige ruimtes. De transformerende kracht van meditatief onderzoek

Michele Sender

Michele Sender studeert al bijna 20 jaar theosofie. Zij is de oprichter van Fohat Productions, een uitgeverij, opgericht om de levende kracht van theosofie te delen.

Dit artikel verscheen in *The Theosophist* Vol.146.2 november 2024 onder de titel: *Creating Sacred Spaces – The Transformational Power of Meditative Enquiry* en was de basis voor de lezing op 24 juni tijdens het seminar: *Awakening our Higher Consciousness*.

In een brief aan de Amerikaanse Conventie, instrueerde H.P. Blavatsky (HPB) ons om *dat systeem van leven en denken dat alleen de komende [mensheid] kan redden, te doceren, te praktiseren en te verkondigen*. Deze verklaring is een nuttig en inspirerend leidend principe, maar om dat effectief op te volgen moeten we iets onderzoeken wat essentieel is in alle collectieve inspanningen: hoe we met elkaar communiceren en hoe dit van invloed is op ons vermogen om samen te werken.

Conventionele communicatie komt meestal voort uit het lager denken dat het concrete en verdelende aspect van ons bewustzijn is. Vervolgens zijn mensen onbewust geneigd om een punt te maken of discussies te willen winnen. We moeten conflict en misinterpretatie vermijden en met wederzijds begrip en ondersteuning werken naar een zachtaardiger en een opener mentaliteit die conversaties in de geest van altruïsme en broederschap aangaat.

Meditatief onderzoek wordt veel gebruikt in theosofische bijeenkomsten. In dit artikel bied ik een geformatteerde methode voor meditatief onderzoek om ons te helpen het effectiever te beoefenen. Ik presenteer hier geen nieuwe concepten. 'Ik heb hier slechts een boeketje van geplukte bloemen gemaakt', bloemen geplukt uit diverse theosofische leerstellingen en 'heb niets van mezelf toegevoegd behalve het touw dat ze samenbindt', om HPB te citeren.

Het beoefenen van meditatief onderzoek is een vorm van jñānā yoga. Het doel is om met behulp van het meditatieve proces een directe perceptie van waarheid te bereiken en daarmee wijsheid te laten ontwaken, waardoor wij toegang kunnen krijgen tot onze ware natuur: de bron van kracht, wijsheid en moed. Deze verbinding helpt om ons persoonlijke ego te ontstijgen en brengt harmonie in ons leven en onze relaties.

In een groepsdiscussie echter, is het uitdagender om op één lijn te komen. Door middel van meditatief onderzoek kunnen we een collectieve heilige ruimte creëren

die ons helpt de 'bron van geheugen' van onze essentiële eenheid aan te boren, zoals HPB dat in haar meditatiediagram noemt.

Meditatief onderzoek biedt een diepgaand potentieel, het versterkt zelfonderzoek, persoonlijke studie, logestudie en zelfs dagelijkse interacties door:

- 1) zich bezig te houden met een actieve verkenning van de werking van het denken door een actueel, dynamisch onderzoek van moment tot moment;
- 2) het herkennen en adresseren van misverstanden en misvattingen die in gesprekken kunnen voorkomen en
- 3) het transformeren van de manier waarop we studeren zowel individueel als in een groep.

Met oefening kan deze benadering een bijna magisch effect hebben, dat affiniteit en verstandhouding in relaties en een diep inzicht in onze studie bevordert. In dit artikel zullen we vier leerzame elementen onderzoeken om van dat potentieel beter te kunnen profiteren.

Het waarom

Anderzijds is de gemiddelde mens – zelfs onder de meest intellectuelen – die al zijn aandacht richt op wat de schijn en de uiterlijke vorm hem zeggen, en niet in staat is om a priori tot de kern van de zaken door te dringen, maar al te zeer geneigd om de gehele situatie verkeerd te beoordelen en zijn fout pas te bemerken als het te laat is. Mahatma Morya (A.T. Barker, *De Mahatmabrieven aan A.P. Sinnett*, brief no. 29 NL p.240.

Onze interacties worden vaak beheerst door zintuigelijke waarneming en de instinctieve activiteit van het brein. Percepties gestuurd door het brein dat voornamelijk op overleving ingericht is, leiden onze focus naar verschillen in plaats van overeenkomsten. Op zijn beurt maakt dit soort activiteiten gebruik van het lager denken dat, gekleurd door eerdere conditionering, herinneringen en oordelen, een vruchtbare bodem voor misverstanden en onenigheid creëert. Als we proberen vanuit dit niveau van bewustzijn samen te werken, kunnen we op zijn best een fragiel, oppervlakkig evenwicht bereiken dat onder druk makkelijk bezwijkt. Als we bovendien geneigd zijn moeilijke gesprekken te ontwijken, omdat we denken zo de vrede te bewaren, creëren we geen blijvende harmonie en neemt de spanning alleen maar toe.

Is het mogelijk om relaties te bouwen op onwankelbare fundamenten die naar ware vrede en begrip leiden? Een manier om dat te doen is om bewust een heilige ruimte te scheppen waar we open en eerlijk kunnen zijn, waarin we voorbij spanning en ongemak naar een diepere manier van verbinding gaan.

Vier Elementen

In mijn tijd als docent aan een middelbare school en tijdens mijn betrokkenheid bij de TS onderzocht en implementeerde ik diverse gespreksmethoden die trachten diepere verbondenheid te stimuleren en nieuwe inzichten te verwerven. Deze omvatten o.a. Socratische dialoog, Native American Council-technieken, David Bohm's techniek

voor dialoog, J. Krishnamurti's methode van onderzoek. Door deze benaderingen door de bril van theosofische leringen te bezien, heb ik vier sleutelementen geïdentificeerd die behulpzaam zijn bij het communiceren vanuit een meer eenheid brengend perspectief. Deze vaardigheden kunnen individueel gecultiveerd worden; zij weven echter op een natuurlijke manier dooreen en worden exponentieel effectiever als ze gezamenlijk beoefend worden.

1. Luisteren zonder te denken (lager manas)

'Als je naar iemand totaal en met aandacht luistert, dan luister je niet alleen naar de woorden, maar ook naar het gevoel, naar het geheel en niet slechts naar een deel ervan dat uitgedrukt wordt' (J. Krishnamurti)

Luisteren we vanuit ons lager denken, dan luisteren we naar onze conditionering, opvattingen en herinneringen. We horen wat we denken dat er gezegd wordt, terwijl we al reacties en meningen formuleren. We communiceren gewoonlijk ook met het gevoel dat we al weten wat de ander gaat zeggen. Als we een diepere manier van communiceren zoeken, moeten we onze eigen meningen eruit filteren, zodat we werkelijk kunnen waarnemen wat er gecommuniceerd wordt.

Net als meditatie, kan luisteren zonder te denken ons helpen te ontwaren wat achter de gehoorde woorden schuilt. De hoeksteen van meditatief onderzoek is het brengen van die stille aandacht in onze groepsbijeenkomsten en, inderdaad, in al onze ontmoetingen. In deze mentale rust openen we ons voor een innerlijke wereld waar we onze ware aard kunnen ontdekken: heel, veerkrachtig, vindingrijk en volmaakt.

Ons bewustzijn wordt stil, geordend en breidt zich naar binnen uit en verleent toegang tot waardevolle inzichten. Dan zijn we in staat tot een gezamenlijke verkenning met een bewustzijn dat vrij is van oordelen en automatische reacties, dat empathie en begrip koestert als de basis voor onze acties. Stille aandacht vinden tijdens een conversatie is niet altijd makkelijk. Een manier is: begin te luisteren met nieuwsgierigheid. Als we met een oprecht geïnteresseerde houding luisteren, laten we onze egocentrische gedachten achter ons en gaan met openheid en ontvankelijkheid in gesprek. Zo kunnen we ons betekenisvoller verbinden en laten we anderen voelen welkom te zijn, gehoord en gewaardeerd te worden.

2. Reageer vanuit het hart

Het Hart is het centrum van Spiritueel Bewustzijn, zoals het brein het centrum is van intellectueel bewustzijn (HPB).

Theosofische leringen beschrijven twee niveaus van bewustzijn van waaruit we kunnen handelen: vanuit de hersenen (kama-manas) en vanuit het hart (buddhi-manas). Het bewustzijn van het brein verwijst naar het denken dat geregeerd wordt door verlangens, angsten en sterke emoties. Het oordeelt, benoemt en categoriseert, gebaseerd op input van de zintuigen, wat resulteert in gefragmenteerde, beperkte en vaak onbetrouwbare percepties. Onder invloed van verlangen (kama) wordt dit denken aangetrokken door plezier en afgestoten door ongemak en het is vaak instinctief, egocentrisch en behoudend. Om dat te overstijgen moet manas door buddhi, de bron

van spirituele wijsheid en invoelingsvermogen, beïnvloed worden. Dit bewustzijn uit het hart manifesteert zich als we ons ego met zijn eigen agenda en ambitie, loslaten; als we handelen vanuit genegenheid, niet vanuit strengheid, vanuit samenwerking, niet vanuit oppositie. Interacties vanuit dit niveau van bewustzijn leveren zachte reacties op die gekarakteriseerd worden door een gevoel van gelijkwaardigheid, zelfopoffering en heelheid.

3. Spreek doelgericht en met precisie

Discussies zouden ook geen kwestie van het uiten van meningen moeten zijn. Meningen zijn geen waarheden. Kunnen we erin slagen over cruciale vragen te discussiëren zonder meteen onze mening te verkondigen, oprecht te proberen meer over het onderhavige onderwerp, de diepgang ervan en alle implicaties, te leren? (Radha Burnier)

Een ander belangrijk element is ons bewust te worden van wat ons in het algemeen motiveert, vooral als we spreken. We moeten ons afvragen, 'Waarom spreek ik? Wat is het doel achter het uiten van mijn gezichtspunt?' Spreken we om te laten zien wat we weten of hebben we behoefte gehoord, gezien, gerespecteerd te worden, te beleren, te verbeteren of alleen maar om de stilte te verbreken? Door middel van een open en eerlijk onderzoek zijn we beter in staat om gedachten en gevoelens die gedurende interacties opkomen, gewaar te worden. Daardoor kunnen we kiezen wat waard is gedeeld te worden. Omdat we minder staan te popelen om te spreken, worden onze reacties geïnspireerd door wat op dat moment nodig is. Zo leggen we nauwkeurigheid en een bewuste bedoeling in onze woorden. We lijken uiterlijk minder actief, maar in die ruimte van stilte kunnen we inzicht krijgen in wat we zoeken, maar ook inzicht in wat anderen nodig hebben om hun zoektocht naar waarheid te ondersteunen.

Voor degenen die de neiging hebben stil te blijven, is het net zo belangrijk te vragen: 'Waarom spreek ik niet?' Diep deze vraag goed uit. Is de stilte te wijten aan angst, gebrek aan zelfvertrouwen, weinig energie of gebrek aan motivatie? Erken wel dat bewuste stilte een vorm van actie is en op zichzelf waardevol. Het helpt met dit soort introspectie bezig te zijn om een zienswijze te vinden die én het individu én de groep als geheel ten goede komt.

4. Maak verbinding met de bron (hoger manas)

Als je in deze verheven staat bent kunnen ideeën je bereiken.... Zelfs terwijl je spreekt... Houd als het ware je mentale antenne omhoog zodat ergens vanuit de hoogte, een idee je van binnen kan bereiken en je (bijdragen) verrijken (Geoffrey Hodson).

Als de manasische entiteit (het hoger Ego) een impuls naar beneden stuurt naar de lagere natuur.... komt het op de persoonlijkheid over als spontaan, vrij, door geen enkele actie in de lagere sfeer veroorzaakt. En dat klopt, want de oorzaken die op de persoonlijkheid inwerken komen uit de hogere en niet uit de lagere niveaus (Annie Besant).

HPB legt uit dat er geleidelijk een blijvende voedingsbodem of grondslag voor hoger bewustzijn ontstaat, als we moeite doen om ons bewustzijn te verhogen. Uiteindelijk moeten we, welbewust en blijvend, in verbinding staan met onze bron als we met anderen communiceren. Dan kan de deur opengaan, waardoor een wijsheid naar boven komt die onze gewone geconditioneerde reacties overstijgt.

Vanuit de persoonlijkheid gezien, manifesteert de invloed van buddhi-manas zich vaak als een schijnbaar natuurlijke en spontane gebeurtenis, maar daar moeten we wel de basis voor leggen. Meditatief Onderzoek helpt een heilige ruimte te maken waar verbinding tussen onze hogere en lagere natuur kan plaatsvinden.

Wanneer we in de logebijeenkomsten en in onze dagelijkse interacties, aan deze vaardigheden werken, worden we een helderder kanaal waardoor het hoger bewustzijn onze gedachten, emoties en acties kan beïnvloeden. Daardoor kan een samenhangender en meer geïntegreerde uitdrukking van onze ware aard naar boven komen.

Ons Werk

Tijdens het meditatief onderzoek, helpt het om de uitdagingen die inherent zijn aan de persoonlijke- en groepstransformatie te herkennen. Maar aanhoudende inspanning om vaardig te worden is zeer belangrijk. Tegenslagen horen er van nature bij. Onze toewijding ondanks hindernissen om te groeien en te dienen, is fundamenteel.

Het individu heeft maar beperkte macht in vergelijking met het collectief. In de gemeenschap, wordt het werk van transformatie makkelijker, neemt in kracht toe en wordt een machtige kracht in dienst van de mensheid. Maar we moeten niet vergeten dat elke individuele verandering iets toevoegt aan de groep, dus moeten we geen afbreuk doen aan de waarde van veranderingen in schijnbaar kleine, persoonlijke, dagelijks acties.

Heilige ruimtes maken kan een duurzame transformatie vergemakkelijken, niet alleen individueel maar ook collectief. Begin vandaag, faal, begin opnieuw, faal weer - faal glorieus, ons succes ligt in het opnieuw beginnen. Alles wat de Mahatma's van ons vragen is eenvoudigweg - PROBEER!

Vertaald en ingekort door Margreet Mantel

Wil en de collectieve wijsheid

Ananya Sri Ram

Ananya Sri Ram is sinds januari 2025 directeur van de Krotona School of Theosophy. Dit artikel verscheen eerder in *Theosophy Forward*, 3 mei 2025 onder de titel *Will and the Collective Wisdom*.

Zo'n twintig jaar voordat Louis Pasteur en Joseph Lister naam maakten op het gebied van de kiemtheorie en de praktijk van antisepsis haar intrede deed in ons leven, deed de Hongaarse arts Ignaz Semmelweis in Wenen een belangrijke ontdekking. Na zijn afstuderen aan de Weense Medische Faculteit in 1844 werd hij assistent van Johann Klein, hoogleraar verloskunde aan dezelfde medische faculteit. In die tijd bevielen veel moeders nog steeds thuis, met assistentie van vroedvrouwen, ondanks de nieuwe praktijk van bevallen in het ziekenhuis.

De ziekenhuizen meldden echter routinematig dat maar liefst 25% of meer van de moeders die bevielen, stierf aan 'kraambedkoorts', tegenwoordig bekend als postpartuminfectie. Het aantal moeders dat stierf na een thuisbevalling of een bevalling in het ziekenhuis met een verloskundige, lag veel lager. Niemand begreep destijds precies waarom, maar er waren veel theorieën.

Semmelweis besloot te onderzoeken waarom het verschil zo groot was. Het kostte hem drie jaar nauwgezet werk. In 1847, na het verlies van zijn vader, werd een vriend en collega met wie hij een emotionele band had, plotseling ziek en stierf ook. In zijn verdriet besloot Semmelweis uit te zoeken waarom zijn vriend was overleden. Hij ontdekte dat deze zich had gesneden tijdens een obductie. De wond genas nooit en hij stierf snel. Semmelweis realiseerde zich dat de snelle achteruitgang van zijn vriend precies de manier was waarop de moeders na de bevalling stierven.

Hij vroeg zich af of de infectie afkomstig was van lijken. In die tijd was het blijkbaar niet ongebruikelijk

Doctor Ignác Semmelweis

dat geneeskundestudenten en artsen vanuit een anatomieles, met autopsieën op lijken, naar de verloskamer gingen, soms zelfs zonder hun handen te wassen. Verloskundigen daarentegen verrichtten geen autopsieën, dus de kans op infectie was veel kleiner.

Om zijn theorie te testen, gaf Semmelweis artsen en studenten in het ziekenhuis opdracht om een handwasprocedure met een chlooroplossing toe te passen, vóórdat ze bij een bevalling hielpen. Het chloor verwijderde alle lijkengleur en, zo dacht Semmelweis, ook alle onzichtbare deeltjes die studenten of artsen mogelijk bij zich droegen. Hij had gelijk. Het aantal moeders dat stierf aan kraamvrouwenkoorts daalde aanzienlijk.

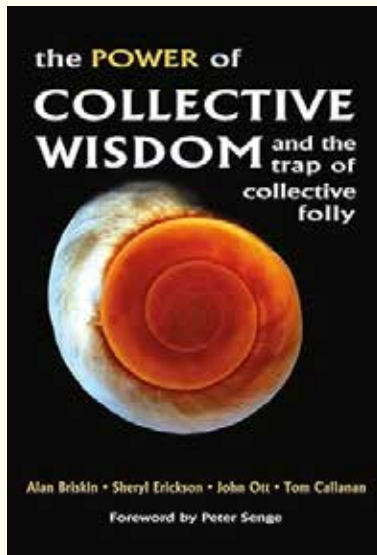
Semmelweis heeft helaas nooit een theoretische onderbouwing ontwikkeld voor de daling in sterfgevallen of waarom het handen wassen waardevol bleek. Hij deed een baanbrekende ontdekking, maar vond het ofwel nooit nodig om zijn theorie met verder onderzoek te 'bewijzen', ofwel had daar misschien niet de capaciteit voor. Dit ondanks de aanmoediging van andere artsen en collega's die hem aanboden te helpen om zijn theorie en onderzoek te publiceren. Binnen een jaar na zijn ontdekking werd Semmelweis ontslagen als assistent van Prof. Klein en stopte het ziekenhuis met het handhaven van de handwastechniek. In twintig jaar tijd stierven tienduizenden vrouwen in heel Europa aan een postpartuminfectie.

Er is meer te vertellen over dit verhaal, wat te lang zou duren, maar het omvat ook de nogal zelfdestructieve aard van Semmelweis, die voortkwam uit zijn eigen innerlijke strijd: hij voelde zich een buitenstaander, nooit slim genoeg en hij projecteerde zijn woede en onzekerheden op anderen. Dit gedrag verergerde naarmate hij ouder werd. Biografen zeggen dat hij mogelijk aan Alzheimer of syfilis leed. Tegelijkertijd, zoals zo vaak het geval is, ontstond een polarisatie tussen de oudere artsen en de nieuwe

studenten, tussen 'We hebben het altijd zo gedaan' en 'Waarom kunnen we niet iets nieuws proberen?'

De oudere professoren voelden zich bedreigd door de jonge studenten die vragen stelden en die bereid waren verder te denken dan wat hun was geleerd. Het is mogelijk dat Klein zich bedreigd voelde door Semmelweis' bevindingen, vooral omdat historische documenten aantonen dat Semmelweis, een stormachtige, moeilijke en uitgesproken persoonlijkheid, collega's ervan beschuldigde op hun handen te zitten (hoe vies ze ook waren) terwijl moeders de een na de ander dood neervielen. Semmelweis publiceerde weliswaar een boek in 1861, maar zou in

1865 een zenuwinzinking hebben gehad en door een collega zijn overgehaald een psychiatrische inrichting te bezoeken, waar hij tegen zijn wil werd vastgehouden. Helaas werd hij door de bewakers mishandeld en overleed twee weken later nadat zijn verwondingen geïnfecteerd waren geraakt.

Dit verhaal komt uit een boek getiteld *The Power of Collective Wisdom and the Trap of Collective Folly*. Het laat zien hoe wil, een buitengewone, onpersoonlijke kracht, de evolutie en de manifestatie van dingen aanstuurt. Door ego en een gebrek aan wijsheid kan diezelfde wil echter zijn kracht verliezen en verstrooid raken, waardoor iemand geen houvast meer heeft. Afgezien van het feit dat één individu zijn kracht verliest, laat het voorbeeld zien hoe het collectief of geheel, inclusief de moeders die overleden

zijn, de moeders die mogelijk zouden sterven, de kinderen die ze kregen, de families en alle leden van de medische wereld, allemaal slachtoffer waren van ego en een gebrek aan wijsheid.

Dit is niet bedoeld om één of meer personen de schuld te geven, maar om te laten zien hoe, wat 'collectieve dwaasheid' wordt genoemd, catastrofale gevolgen kan hebben. Collectieve dwaasheid is, volgens het boek: *bij gebrek aan gezond verstand of normale voorzichtigheid en vooruitziendheid, een continuüm van gedragingen variërend van persoonlijke dwaasheid tot criminaliteit, kwaadaardigheid en verdorvenheid*.

Er bestaat het gezegde dat we weten wat we weten op het moment dat we het weten. Maar vaak gebruiken we zulke uitspraken om ons gebrek aan goed oordeelsvermogen te verdedigen, of zelfs uit een vorm van luiheid die ons 'beschermt' tegen het gevoel van verantwoordelijkheid in omstandigheden waarin we het gevoel hebben dat we geen macht hebben. Macht kan, volgens de auteurs van het boek, worden omschreven als *het vermogen, de kracht en de capaciteit om verandering teweeg te brengen*.

We raken vaak verstrikt in een situatie waarin we zelf een duidelijk idee hebben van waar we naartoe gaan, maar de mensen om ons heen gaan een andere kant op, of hebben er geen duidelijk beeld van. Het gebrek aan eenheid, samenhang of saamhorigheid veroorzaakt onderlinge strijd en concurrentie, waardoor we

op een dwaalspoor raken. We verliezen richting en gedrevenheid. We hebben ook het gevoel dat we onze kracht kwijt zijn, ons vermogen om te weten, onze kracht om vast te houden aan wat we weten en het niet in twijfel te trekken. Dit 'weten', in een diepere zin van het woord, is inzicht. Het komt voort uit een plek voorbij het alledaagse denken.

Het interessante aan dit verhaal is dat het een momentopname is van situaties die we dagelijks meemaken en, op grotere schaal, wereldwijd. Volgens HPB is de goddelijke wil verbonden met goddelijke intelligentie, of goddelijke geest, net zoals de menselijke wil verbonden is met het menselijk intellect; wij zijn de microkosmos van de macrokosmos. De moeilijkheid die we met onze eigen wil hebben, is ons persoonlijke ego wanneer het besluit om, om zo te zeggen, 'God te spelen'. Ons ego vertelt ons dat we het beter weten dan anderen of weten wat het beste is, dat we geen procedures hoeven te volgen, of dat anderen dat

wel moeten. Het is precies die rigiditeit en vasthoudendheid die ervoor zorgen dat iets wonderbaarlijks en heilzaams voor anderen verzandt in conflict. Er is een dunne lijn tussen de menselijke wil en het ego, en wanneer de wil door het ego wordt overgenomen, wordt het een verlangen van de meest persoonlijke soort. Men zegt dat, wanneer we verbonden zijn met onze ware wil, we bijna alles kunnen overwinnen. Er schuilt een kracht diep in ons die kalm en sterk blijft, zelfs onder de meest uitdagende omstandigheden. Uit die wil, als een constante kracht, komt ook onze creativiteit voort.

Verbonden met de intelligente krachten om ons heen verschaft creativiteit ons het inzicht om momenten te creëren die tot een opmerkelijke uitkomst kunnen leiden, net zoals Semmelweis' inzicht de dood van zijn vriend verbond met lijken en vervolgens met de stervende moeders. Het is een prachtig voorbeeld van hoe wil en genade samen een opmerkelijk moment in de geschiedenis van de geneeskunde creëren. De wil van Semmelweis die drie jaar lang onderzoek deed naar antwoorden en de goddelijke genade die uiteindelijk het inzicht gaf, laten zien hoe wil en genade op wonderbaarlijke wijze lijken samen te werken.

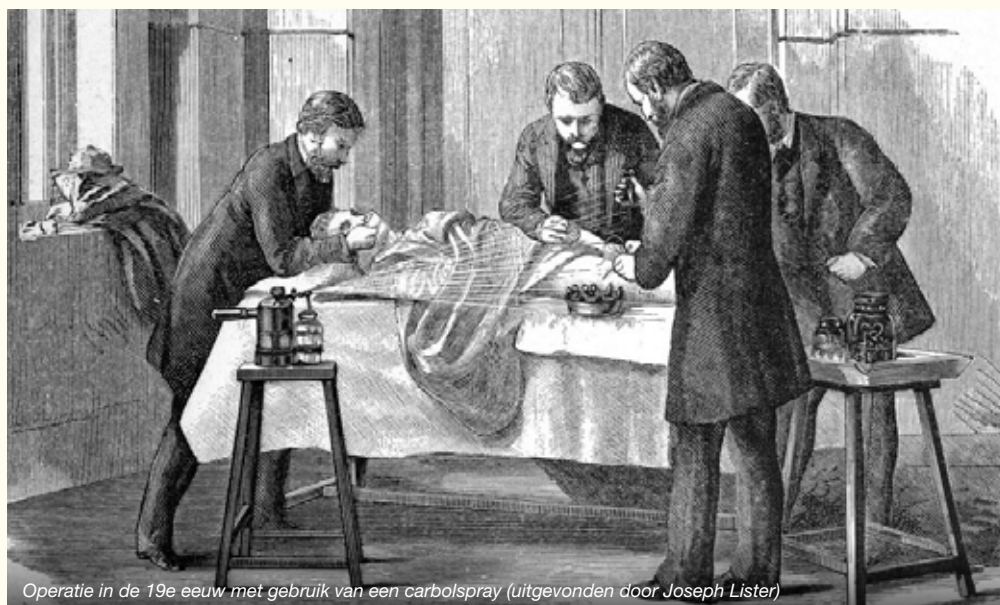
Semmelweis' verhaal laat ook zien hoe moeilijk dingen kunnen worden wanneer wil zich met verlangen verbindt. Naast de wens om mensen te helpen, kan het doen van onderzoek ongelooflijk competitief worden in plaats van coöperatief. Het

is triest dat dit zelfs vandaag de dag nog gebeurt, terwijl we als mensheid allemaal aan dezelfde kant staan. Zoals we allemaal weten in de theosofie, helpt wat we voor één doen het geheel, omdat we één bestaan vormen. Het onderzoek van Semmelweis hielp niet alleen de vrouwen die een bevalling overleefden nadat het handen wassen eenmaal was ingevoerd, maar het stelde Louis Pasteur en Joseph Lister ook in staat hun eigen onderzoek een impuls te geven. Het was Pasteur die de theorie van Semmelweis kon bewijzen. (Genade maakte opnieuw haar entree.)

HPB stelt in *Isis Ontsluierd* dat onze wil magisch is als we die correct gebruiken. Velen van ons zijn vreemden voor onze eigen mogelijkheden. Verlangen beheerst ons leven meer dan wil. We worden blind voor het hele proces dat zich om ons heen afspeelt, voelen ons er los van staan en beginnen buiten onszelf te zoeken naar iets dat 'dichterbij is dan onze eigen adem'. Wanneer we met wil beginnen te werken, merken we misschien dat dingen op hun plaats beginnen te vallen. Wil brengt niet alleen nieuwe kansen en middelen op ons pad wanneer we ermee werken, maar brengt ons ook een buitengewone levendigheid die alles nieuw maakt. Er heerst een gevoel van gelijkmoedigheid en liefde van een zuiverdere aard. De verbinding met onze eigen wil brengt ons in een ruimte waar we zien waar dingen misgaan, een ruimte waar ons handelen niet voortkomt uit ego, maar uit een harmonie die harmonie brengt in het geheel, het begin van collectieve wijsheid.

Vertaling Marianne Plokker

Operatie in de 19e eeuw met gebruik van een carbolspray (uitgevonden door Joseph Lister)

Zicht Joan Slagers

Tijdens een paar druilerige dagen zwoegde mijn autootje voort over stille landweggetjes waar zich kip noch kraai bevonden, op weg naar afspraken. Verharde weg was haar liever geweest dan de opspattende modder uit de glibberige kuilen maar ik sprak haar bemoedigend toe dat het pittoreske landschap toch niet te versmaden was en..., zo hield ik haar voor, was alles immers niet van bedrieglijke en voorbijgaande aard?

Ze sputterde wat tegen en wees me op haar met modder bespatte voorruit door hier en daar wat onhandig weg te slippen.

Onverdroten zette ik echter mijn tocht voort en maande mijn ruitenwissertjes om haar zicht enigszins te verbeteren.

U begrijpt het natuurlijk al: dat bood met de modderspatten niet echt een wervelend en verhelderend perspectief.

Ik weet niet hoe het met u is in dergelijke situaties, maar ik kon me niet onttrekken aan het beeld van de ziel die er ons op de meest onverwachte en verrassende manieren aan herinnert dat wij het steeds zelf zijn die onze emotionele en mentale modderspatten op de spiegel plakken waar we dagelijks in kijken, en dat beeld vervolgens als waarheid gaan beschouwen.

Vaak zien we niet dat het een zelf ontworpen versluiering is die over ons beeld hangt. Wat we zien in de spiegel heeft echter een illusoir karakter.

Misschien kunt u het met me eens zijn dat er een voortdurende uitdaging in zit om onze subjectieve blik te onderzoeken op conditioneringen en waarheidsgehalte?

Om onze soms vertroebelde gedachten, stille verlangens en taaie principes moedig, en als het even kan ook nog zonder oordeel, in de ogen te kijken, zodat het beeld uiteindelijk kan worden schoongespoeld en de pracht van de ziel zich weer kan tonen?

Eenmaal thuis na al deze overpeinzingen besloot ik een genereus gebaar te maken naar mijn autootje en haar een koninklijke wasbeurt te schenken, waar ze sprankelend en stralend uit tevoorschijn kwam.

Zou dit ook van bedrieglijke en voorbijgaande aard zijn of is dit wat voor ons uiteindelijk daadwerkelijk in het verschiets ligt? De beantwoording van deze vraag laat ik, vergezeld van een kleine glimlach, graag aan u over.

In gesprek met . . . **Svyatoslav Lipsky,** **Theosophical Society (TS) Rusland**

Saskia Campert LLM, is afgestudeerd aan de Universiteit Utrecht. Zij is secretaris van Centrum Zeeland en maakt deel uit van de redactie van Theosofia.

Dit jubileumjaar brengt onze gedachten automatisch terug naar Helena P. Blavatsky (HPB) de ultieme bron van onze organisatie. Wij kennen haar als een Russische vrouw, omdat zij zichzelf zo zag en haar geboortestad Ekaterinoslav in Rusland lag. In dit gesprek met Svyatoslav Lipsky, organisering secretary van de TS Rusland, probeer ik een beeld te krijgen van hedendaagse theosofie en theosofen in HPB's geboorteland.

Kunnen we TS Rusland een bloeiende organisatie noemen? Hoe wordt HPB momenteel gewaardeerd? Wordt zij alom herinnerd of slechts door een kleine groep? Op welke wijze worden theosofische denkbeelden verspreid? Hoe is de relatie met theosofen in andere landen, bijv. India, USA en EU? Hoe ziet hij de toekomst? Over deze en andere vragen praat ik met Svyatoslav. In 2019 ontmoette ik hem in Adyar en ik ben blij weer met hem bij te praten. Hij is een gedreven theosoof. We concentreren ons op bovengenoemde onderwerpen en laten de huidige politieke ontwikkelingen zoveel mogelijk buiten beschouwing omdat het meer dan ooit nodig is verschillen te vergeten en bruggen te bouwen.

Even voorstellen aan de lezers

Svyatoslav werd in 1982 geboren in Moskou, waar hij economie studeerde en nog steeds woont. Zijn belangstelling voor spiritualiteit bracht hem in contact met de Roerich Society, boeddhisme, yoga-studies en taoïsme. Rond 1999 kreeg hij *De Geheime Leer* onder ogen, omdat het boek in die periode op grote schaal werd uitgegeven en hij tijdens lange treinreizen de tijd had zich erin te verdiepen. Deze heldere uiteenzetting boeide hem meteen en liet hem niet meer los. Geleidelijk groeide zijn waardering voor en kennis van de wonderbaarlijke beelden die HPB schetst, zozeer dat hij zich nu inzet om de wijsheden uit dit boek te verspreiden. Rond 2012 startte hij een website (theosophist.ru) waarmee vrije toegang tot theosofische boeken ontstond. Met langjarige studievrienden bouwde hij de Witte Lotus Loge in Moskou, die in 2022 officieel werd geregistreerd.

Loges en bekendheid van theosofie

Rusland kent op dit moment acht loges verspreid over het grote land. Moskou herbergt drie loges: Witte Lotus Loge, Anahatta Loge en Sofia Loge. De andere vijf bevinden zich in Siberië.

Evenals in Nederland vormen theosofen een klein deel van de bevolking. De studie van theosofie richt zich in Rusland op standaardwerken als *De Geheime Leer*, *Isis Ontsluierd*, *Collected Writings* en *Mahatma Brieven*, waardoor het voor velen toch een moeilijke weg is. Ook de *Stem van de Stilte*, *Esotheric Buddhism* van Sinnett en werken van andere schrijvers worden bestudeerd.

In Nederland zien wij Roerich en zijn vrouw Helena vaak als bekende theosofen, maar in Rusland ziet men dat anders. Zij worden gezien als spirituele leraren en oprichters van hun eigen Agni Yoga-school. Samenhang en verbondenheid met theosofie wordt wel erkend.

Verspreiding van theosofie

Hoewel de beperkingen tijdens de covidperiode grote nadelen hadden, hebben zij ervoor gezorgd dat digitale contacten, zoals zoommeetings en live streaming, een sprong vooruit maakten. Grote

landen als Rusland, waar mensen honderden kilometers van elkaar wonen, hebben hier flink van geprofiteerd. Vrijwel alle theosofische activiteiten zijn rechtstreeks online te volgen, wat verspreiding van ideeën vergemakkelijkt. Theosofen in Rusland kunnen wekelijks deelnemen aan diverse digitale bijeenkomsten.

Iedere zaterdag en zondag zijn er online uitzendingen. De laatste zaterdag van iedere maand wordt een lezing gepresenteerd door een externe spreker. Svyatoslav herinnert zich gasten als Deepa Padhi, Michael Gomes, Steven Brown, Nancy Secrest, Olanda Ananda, Erica Georgiades en Angels Torra Buron, namen die bij de lezers zeker bekend zullen zijn. Hij zou graag Ingmar de Boer, de nieuwe voorzitter van de Theosofische Vereniging in Nederland, aan dit rijtje toevoegen. Wie weet... Daarnaast worden veel werken naar het Russisch vertaald en/of worden herziene versies uitgebracht. Zo werden recentelijk *From the Caves and Jungles of Hindustan*, *Collected Writings* in vijf delen, de volledige werken van William Q. Judge in vijf delen en *Five years of Theosophy* van G.R.S. Mead opnieuw uitgegeven. Deze boeken zijn alle kosteloos te downloaden.

Meer digitale werken zijn het Engelstalige e-tijdschrift *Modern Theosophical Thought* dat een scala aan onderwerpen biedt, een online theosofische encyclopedie en *Blavatsky's Scrapbooks* van de Adyar archieven.

Contacten als noodzakelijke verbinding

De laatste jaren heeft Svyatoslav regelmatig de Internationale Conventie in Adyar bezocht. Hij heeft dan ook goede banden met Tim Boyd, Marja Artamaa, Crista Umbjärv, Tran-Thi-Kim-Diêu en anderen. Op die momenten blijkt de wereld ineens weer heel klein en verbonden. En dat is beslist noodzakelijk omdat er veel onbegrip bestaat

over het leven en denken van de bewoners van Rusland. Goede connecties nemen immers vooroordelen weg en bevorderen broederschap. Ook de komende Conventie in Adyar hoopt hij weer te bezoeken. Met diverse theosofische groeperingen, zoals ULT, Pasadena en Point Loma, wordt op projectbasis, bijv. bij research projecten, goed samengewerkt. De huidige situatie in de wereld bemoeilijkt dit nu.

Binnen Rusland ontmoeten de loges elkaar jaarlijks bij verschillende grote evenementen, zoals het Congres in november waar Tim Boyd een vaste spreker is via live stream, de Conferentie in april in Kemerovo (Siberië), de Zomerconferentie (dit jaar in Moskou) en het Seminar in Siberië rond 12 augustus, de geboortedag van HPB. Svyatoslav is als organiserend secretaris bij deze evenementen aanwezig. Antroposofen, vrijmetselaars en rozenkruisers hebben in Rusland net als in Nederland allen een kleine eigen aanhang. Met de antroposofen bestaan contacten, die hopelijk kunnen worden uitgebouwd.

Toekomst van theosofie

Theosofie is niet weg te denken uit de wereld, zeker niet in Rusland. Dus de blik is positief op de toekomst gericht. Digitalisering is een mooie vorm om theosofische denkbeelden te verspreiden en daar wordt stevig op ingezet.

Maar Svyatoslav brengt een herkenbaar punt naar voren: we hebben meer leden en met name jongeren nodig. Zelf is hij met veel plezier betrokken geweest bij de jongerenorganisatie WFT. Gezien zijn leeftijd is actieve deelname niet meer aan de orde, maar als alumnus speelt hij nog een rol achter de schermen. Op initiatief van de TS komt een groep jongeren wekelijks online bijeen, waarbij eigen ervaringen worden besproken en esoterische literatuur wordt bestudeerd. Gehoopt wordt dat hierdoor de verbreiding van theosofie onder jongeren in Rusland zal toenemen.

Tot slot een wens die ik van harte met Svyatoslav deel, namelijk dat de mensheid door bruggen te bouwen en contacten over en weer te intensiveren zal voorkomen dat vooroordelen en miscommunicatie een eigen leven gaan leiden en mensen uit elkaar drijven.

Ons gesprek leert dat theosofie mensen moeiteloos bijeen brengt, ook in tijden dat er spanningen zijn. Juist dan zien we hoe belangrijk en hartverwarmend gesprekken van mens tot mens zijn.

Loge Witte Lotus uit Moskou

Rechten en verantwoordelijkheden – het evenwicht herstellen

Tim Wyatt

Tim Wyatt is esoterisch auteur, spreker, filmmaker en uitgever. Hij woont in Yorkshire, Engeland.

Dit artikel verscheen in *The Theosophist* Vol. 146.9, juni 2025 onder de titel: *Rights and Responsibilities – restoring the balance.*

Al tientallen jaren komen mensen steeds luider op voor hun rechten – hun mensenrechten, persoonlijke rechten, seksuele rechten, rechten van minderheden. Mensenrechten zijn van het grootste belang geworden en ze worden beschouwd als een onaantastbaar recht op zich.

Dit heeft geleid tot een grote onevenwichtigheid, want ondanks wat velen lijken te beweren, staan rechten niet op zichzelf. Ze zijn niet hermetisch afgesloten in een fles. Ze gaan gepaard met een scala aan verantwoordelijkheden. Rechten en verantwoordelijkheden zijn nauw met elkaar verweven. Maar dit wordt vaak genegeerd of vergeten. Het woord ‘rechten’ wordt honderd keer vaker gebruikt dan het woord ‘verantwoordelijkheden’.

Net als andere nobele deugden zoals waarheid, vriendelijkheid, plicht en moraliteit, is verantwoordelijkheid tegenwoordig veel minder belangrijk dan vroeger. En in veel gevallen is het tegenwoordig niet meer dan een optionele toevoeging.

Het is van cruciaal belang geweest dat mensen de afgelopen decennia grote vooruitgang hebben geboekt in het verbeteren van mensenrechten. Maar slechts voor sommigen. Gezien de gruwelijke schendingen die we dagelijks over de hele wereld zien, vragen velen zich af hoe succesvol deze inspanningen zijn geweest. Slavernij is nog steeds wijdverbreid en massale uitbuiting komt nog steeds overal voor.

Misschien werd deze drang naar mensenrechten aangewakkerd door de Amerikaanse president Franklin D. Roosevelt in zijn beroemde toespraak over de ‘Vier Vrijheden’ in januari 1941, waarin hij zei dat ‘iedereen ter wereld’ vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst, vrijheid van gebrek en vrijheid van angst zou moeten genieten. Eerlijk gezegd blijft dit meer een streven dan een realiteit. Rechten zijn essentieel voor de menselijke vooruitgang, maar verantwoordelijkheden evenzeer.

Verantwoordelijkheid zou centraal moeten staan in ieders leven – dat is zeker. Maar voor velen is zij volledig van het toneel verdwenen, omdat ethisch gedrag, individueel en collectief, steeds meer afneemt. Ethiek is zeker niet meer wat het geweest is. Als de Griekse filosofen, die haar twee en een half millenia geleden bedachten, de moderne wereld zouden bekijken, zouden ze zich verbaasd achter de oren krabben en zich afvragen waar ze gebleven is.

Verantwoordelijkheid begint op persoonlijk niveau. Allereerst zijn we verantwoordelijk voor ons eigen gedrag en de impact hiervan, niet alleen op onszelf, maar vooral op de mensen om ons heen met wie we werken, leven en omgaan. Alle relaties zijn gebaseerd op vertrouwen, dat snel afbrokkelt wanneer de betrokkenen zich onverantwoordelijk gaan gedragen.

Soms gedragen individuen zich maar al te graag verantwoordelijk tegenover hun familie, collega's of moderne versies van een 'clan' op basis van geografie, religie, politiek of een ander gemeenschappelijk belang, maar tegenover niemand anders. Anderen worden buitengesloten omdat ze niet tot dezelfde groep of besloten kliek behoren.

Bedrijven willen ons graag verzekeren dat hun producten verantwoord worden ingekocht, geproduceerd en geleverd, maar in veel gevallen is dit een betekenisloze kreet – niets meer dan een marketingtruc of verkoopactiek. Ze zeggen het omdat het van hen wordt verwacht.

Er zijn talloze verhalen over 's werelds megabedrijven, die miljarden dollars aan inkomsten genereren en er alles aan doen om hun winstgevendheid te verbeteren tegen elke prijs, of het nu gaat om het verkrachten van landschappen, het inzetten van kinderarbeid of andere kwalijke praktijken. Verantwoordelijkheid nemen is uiteindelijk irrelevant voor multinationals, tenzij het de winst verbetert. Zo niet, vergeet het dan maar.

Chris Leboutillier | unsplash

Overall ter wereld wordt politiek steeds meer gezien als een corrupte en cynische business, waarbij wetgevers wetten bedenken die hunzelf ten goede komen en niet de mensen die ze geacht worden te dienen. Slechts weinigen zullen van oordeel zijn dat de meerderheid van de politici enig verantwoordelijkheidsbesef heeft ten opzichte van hun kiezers. Dit is het grimmige en gevaarlijke gevolg van het verdwijnen uit het openbare leven van verantwoordelijkheid als fundamenteel vereiste. Zo raken burgers en politici van elkaar vervreemd – alweer een ondermijning van het vertrouwen.

Verantwoordelijkheid beperkt zich natuurlijk niet tot de materiële wereld. Het is een essentieel en centraal kenmerk van ieders spirituele leven. Spirituele ontwikkeling draait om verantwoordelijkheid, niet alleen voor onszelf, maar voor alle bewoners van alle geledingen van de natuur. Zonder een blijvend

verantwoordelijkheidsgevoel voor alles wat we doen, zeggen, voelen en denken, is de kans op significante spirituele vooruitgang klein.

En toch, hoeveel mensen hebben überhaupt enige controle over hun gedachten, woorden en daden? We hebben het hier uiteraard over een zeer breed spectrum. Aan de ene kant staan toonbeelden van deugdzaamheid die hierin zeer ver gevorderd zijn en kunnen controleren wat ze zeggen, doen en mogelijk zelfs voelen. Aan de andere kant vinden we volkomen onverantwoordelijke individuen met woeste en barbaarse neigingen die weigeren verantwoording af te leggen aan wie dan ook, ongeacht over wat dan ook.

Het is vaak een lange en vermoeiende weg om te beseffen dat alles wat we doen gevolgen heeft: beloningen en repercussies. Als we beginnen te begrijpen dat er een universeel leidend principe is om de vele tekortkomingen in menselijk gedrag te corrigeren, de machtige wet van karma, kunnen we uiteindelijk misschien beginnen met het aanpassen van de manier waarop we met mensen en situaties in ons dagelijks leven omgaan. Natuurlijk gebeurt dit allemaal niet van de ene op de andere dag.

Als we de allesomvattende en onontkoombare effecten van deze onvermijdelijke wet van oorzaak en gevolg beseffen, in dit en in ons volgende leven, beseffen we de simpele waarheid dat het onze plicht en zelfs ons lot is (èn in ons eigen belang) om ons verantwoordelijk te gedragen. Als we dat weigeren, geven we in feite elke controle op die we mogelijk over onze eigen ontwikkeling hebben verworven. Dit universele principe zal van kracht worden, of we dat nu leuk vinden of niet.

Deze harmoniserende wet, bedoeld om het evenwicht te herstellen waar het verstoord is, vormt de wereld en haar bewoners. Ze vormt een essentieel continuüm voor de menselijke evolutie, zowel individueel als collectief.

We zouden moeten beseffen dat als we een moeilijk en veeleisend leven hebben, dit uiteindelijk te wijten is aan hoe we ons tijdens vorige incarnaties hebben gedragen. Negatief karma, of een noodzakelijke les, zal stevast het directe gevolg zijn van tekortkomingen in verantwoordelijkheid in vorige levens. En vice versa.

Het is ook belangrijk dat we beseffen dat elke handeling die we verrichten, elke beslissing die we nemen, elk woord dat we spreken en elke gedachte en emotie die we ervaren, in feite de basis vormen voor ons volgende leven. Natuurlijk is niemand perfect, anders zouden we niet nog steeds in het menselijke gebied leven, maar ergens in een verhevener rijk. Maar er is geen reden waarom we niet zouden streven naar hogere normen voor onszelf en de wereld in het algemeen. Wanneer je ervoor kiest om de regie over je eigen lot in handen te nemen, ben je verplicht om verantwoordelijkheid te dragen, want het is je eigen toekomst die je creëert.

De trieste waarheid is echter dat verantwoordelijkheid het zoveelste slachtoffer is geworden van een steeds agressievere en assertievere egocentrische 'ik-ik-ik'-cultuur, waarin het belang van het individu altijd voorop staat en alleen het zelf telt. Dit is een wereld die grotendeels verstoken is van spirituele aspiraties vanwege een wijdverbreide onwetendheid over het bestaan van ook maar iets spiritueels.

Twintig eeuwen christelijke mantra's die mensen aansporen om 'hun naaste lief te hebben' en 'anderen op de eerste plaats te zetten' lijken veel van hun weerklink te hebben verloren in de landen waar het christendom nog steeds de overhand heeft. De vergelijkbare voorschriften van andere religies om zich verantwoordelijk te gedragen ten opzichte van anderen hebben ook niet meer dezelfde aantrekkingskracht als vroeger. Net als zoveel andere deugden wordt verantwoordelijkheidsgevoel steeds meer beschouwd als een overbodig overblijfsel uit vervlogen tijden.

Verantwoordelijkheid, samen met plicht, moraliteit, waarheid en vriendelijkheid, vormden de bouwstenen van alle beschavingen die hun naam waardig waren. De geschiedenisboeken leren ons dat wanneer deze waarden worden verlaten of gedegradeerd, beschavingen een kort of lang proces van verval en ontbinding ingaan. Verantwoordelijkheid is daarom cruciaal voor het voortbestaan en de toekomstige ontwikkeling van de mensheid. Daarom doen we ons best om het als kerngedrag aan jonge kinderen mee te geven. En als we dat niet doen, zouden we dat wel moeten doen. In hoeverre we daarin slagen, is discutabel. We weten dat het essentieel is om een kind te leren dat het niet het middelpunt van zijn eigen universum is, maar een onderdeel van een grotere kosmos.

Je kunt stellen dat de mensheid de afgelopen eeuwen een beetje volwassener is geworden. Haar intellect en technische vaardigheden zijn zeker enorm toegenomen. Sommigen beweren dat ze de laatste tijd een enorme spirituele ervaring heeft doorgemaakt. Anderen ontkennen dit en beweren dat als dat gebeurt, het nog ver in de toekomst zal liggen.

Spirituele verheffing of niet, het is waar dat veel mensen kinderlijk blijven in hun houding en gedrag. Meer ontwikkelde individuen zijn misschien wel uitgegroeid tot het niveau van uitbundige tieners. Het klinkt misschien controversieel, maar er zijn momenteel maar heel weinig volwassenen op deze planeet.

Volwassenen waarderen wijsheid meer dan kinderen. Maar de wereld blijft een grotendeels infantiele plek, niet bestuurd door wijze volwassenen, maar door vaak arrogante en onwetende 'jongeren' die zich nog niet hebben aangepast aan de noties van nobele waarden en een wereld voorbij het lagere zelf.

Vertaling Marianne Plokker

Zelfverbetering

Mevr. Helena P. Blavatsky (HPB) aan het woord

Vraag:

Is zedelijke verheffing dan het belangrijkste punt waarop in uw Society wordt aangedrongen?

HPB:

Zonder twijfel! Wie een echte theosoof wil zijn moet als een theosoof gaan leven.

Vraag:

Als dat zo is dan is het gedrag van sommige leden, zoals ik al eerder heb opgemerkt, vreemd genoeg in tegenspraak met deze basisregel.

HPB:

Dat is inderdaad zo. Maar daar is bij ons evenmin iets aan te doen als bij hen die zich christenen noemen en zich als schurken gedragen. Dat ligt niet aan onze statuten en regels, maar aan de menselijke natuur. Zelfs in enkele exoterische openbare afdelingen leggen de leden aan hun 'hoger zelf' de plechtige gelofte af om dat leven te leiden dat de theosofie voorschrijft. Ze moeten zich bij al hun gedachten en daden, elke dag en elk moment van hun leven, door hun goddelijk zelf laten leiden. Een echte theosoof moet 'rechtvaardig handelen en zich bescheiden opstellen'.

Vraag:

Wat bedoelt u daarmee?

HPB:

Eenvoudig dit: het ene zelf moet zichzelf vergeten voor de vele zelden. Laat ik u antwoorden met de woorden van een echte filaleet, lid van de TS, die dit in de Theosophist uitstekend heeft geformuleerd: 'Ieder mens moet in de eerste plaats zichzelf ontdekken, om dan eerlijk de balans van zijn subjectieve bezittingen op te maken; en al ziet deze er slecht uit of is hij bankroet, dan nog is niet alles verloren als we er serieus wat aan doen.' Maar hoeveel mensen doen dat? Iedereen is bereid voor zijn eigen ontwikkeling en vooruitgang te werken; maar weinig mensen zijn bereid dat voor anderen te doen. Om dezelfde schrijver nog eens te citeren: 'Mensen zijn lang genoeg misleid en bedrogen; ze moeten hun afgoden vernietigen, schijnvertoningen verwerpen, en voor zichzelf aan het werk gaan – of nee, dat is één woordje te veel, want iemand die voor zichzelf werkt, kan beter helemaal niet werken; laat hij liever zelf voor anderen, voor iedereen, werken. Voor elke bloem van liefde en barmhartigheid die hij in de tuin van zijn medemens plant, zal een verderfelijk onkruid uit zijn eigen tuin verdwijnen, en zo zal deze tuin van de goden – de mensheid – bloeien als een roos. In alle bijbels, alle religies, wordt dit duidelijk uiteengezet – maar de listige mens heeft ze eerst verkeerd geïnterpreteerd en ten

slotte ontkracht, verstoffelijkt en belachelijk gemaakt. Er is geen nieuwe openbaring nodig. Laat ieder mens voor zichzelf een openbaring zijn. Als eenmaal de onsterfelijke geest van de mens bezit neemt van de tempel van zijn lichaam, de geldwisselaars en alle onzuiverheid uitdrijft, dan zal zijn eigen goddelijke natuur hem verlossen, want als hij op die manier één is met zichzelf, zal hij de 'bouwer van de tempel' kennen.'

Vraag:

Dat is zuiver altruïsme, moet ik zeggen.

HPB:

Zo is het. En als slechts één op de tien leden van de TS dit in praktijk bracht, zou onze Society werkelijk een uitgelezen groep vormen. Maar er zijn onder buitenstaanders altijd mensen die weigeren het essentiële verschil te zien tussen theosofie en de Theosophical Society, tussen het ideaal en de onvolkomen belichaming ervan. Ze zouden elke zonde en tekortkoming van het voertuig, het menselijk lichaam, willen wreken op de zuivere geest die zijn goddelijk licht daarop werpt. Dat is tegenover geen van beide rechtvaardig, nietwaar? Ze gooien stenen naar een organisatie die, tegen een geduchte overmacht in, probeert haar ideaal te verwezenlijken.....

Wie dit excerpt interessant acht, vindt de verdere tekst in *De Sleutel tot de Theosofie*, hoofdstuk 4.

TVN-leden die het stoffelijk lichaam hebben afgelegd:

Op 10 januari 2019 is overgegaan Ewald Inderson uit Rotterdam.

Hij was 68 jaar en lid sinds 1 mei 2005

Op 8 februari 2025 is overgegaan Lucas Ressang uit Den Haag.

Hij was 30 jaar en lid sinds 12 juni 2024

Op 17 juni 2025 is overgegaan Anna de Jong uit Amsterdam.

Zij was 88 jaar en lid sinds 22 mei 1985

Op 26 juni 2025 is overgegaan Elly Aafjes uit Doetinchem.

Zij was 86 jaar en lid sinds 1 september 2023

Op 5 juli 2025 is overgegaan Hendrik Wibbelink uit Bergentheim.

Hij was 82 jaar en lid sinds 27 november 1980

Op 24 juli 2025 is overgegaan Marian van der Pijl – Vijn uit Amersfoort.

Zij was 80 jaar en lid sinds 1 maart 2006

Moge onze liefde en dankbaarheid hen begeleiden op hun verdere zielereis.

Van de voorzitter *Ingmar de Boer*

Het is mijn voornemen om onder de titel “Van de voorzitter” niet alleen de gang van zaken in de vereniging te bespreken of dingen die het bestuur betreffen, maar ook mijn visie te geven op theosofie in deze tijd en te schrijven over meer beschouwelijke onderwerpen die niet rechtstreeks met de vereniging zelf te maken hebben. De redactie vroeg mij echter deze keer iets te vertellen over de ALV, de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering, die dit jaar op 31 mei werd gehouden in de Besant Hall op het Internationaal Theosofisch Centrum in Naarden.

Regelmatig komt het voor dat leden van de vereniging niet goed weten waar deze vergadering precies voor is bedoeld en wat er eigenlijk gebeurt. Dan is het ook begrijpelijk dat ze niet onmiddellijk enthousiast zijn om bij zo’n vergadering aanwezig te zijn. Deelnemen aan de vergadering is natuurlijk geen verplichting, maar het is wel van belang dat er een grote vertegenwoordiging van de leden aanwezig is, omdat de beslissingen die genomen worden de hele vereniging aangaan.

Een vast onderdeel van de jaarlijkse vergadering is de behandeling van het verslag van de financiën van het afgelopen jaar. De boekhouding van de vereniging wordt behandeld per kalenderjaar, wat betekent dat dit jaar de verantwoording van het bestuur voor de financiële huishouding van 2024 is behandeld. De ALV, bestaande uit de aanwezigen tijdens de vergadering, is in een vereniging belangrijker dan het bestuur, in zoverre dat de vergadering een bestuur afvaardigt om de vereniging voor een bepaalde periode te besturen. De vergadering controleert dan tijdens de vergadering of het bestuur zijn werk goed heeft gedaan.

Dit jaar was een bijzonder jaar, waarschijnlijk in de hele geschiedenis van de vereniging sinds haar oprichting in 1897, omdat we tijdens de vergadering met maar twee bestuursleden aan de bestuurstafel zaten. Een van die twee kwam te laat vanwege de file op die zaterdag, en ik opende dus mijn eerste jaarvergadering als voorzitter alleen aan de tafel, wat toch wel een heel aparte ervaring was. De penningmeester, Frans Meijer, is, zoals eerder in Theosofia werd gemeld, overleden terwijl hij in functie was. Het boekhouden wordt de laatste jaren gelukkig gedaan door een aantal zeer trouwe medewerkers, op wie we ook ditmaal konden rekenen bij het voorbereiden van de financiële stukken voor deze vergadering. Ik ben zeer verheugd dat we tijdens de ALV een nieuwe penningmeester hebben kunnen kiezen, in de persoon van Adriaan Klaasse, van wie hieronder een korte levensbeschrijving is te vinden. Daarnaast zijn twee andere nieuwe bestuursleden gekozen, te weten Christ Tielemans en Pauline van Tol. Deze laatste heeft samen met Iris Schep de Jong Theosofen onder haar hoede. Ook van hen zijn korte levensbeschrijvingen opgenomen elders in dit blad.

Met de financiën van de vereniging gaat het gelukkig al jaren goed, uiteraard wel met ups en downs, in het ritme van economische golfbewegingen. Er zijn tijdens de vergaderingen natuurlijk altijd vragen over hoe we zaken precies aanpakken, en verduidelijkende vragen vanwege de betrekkelijke ingewikkeldheid van het cijfermateriaal. Het blijft een voortdurende zorg om de cijfers zo inzichtelijk mogelijk te presenteren. Hierover zijn ook tijdens deze vergadering weer enkele ideeën aan de orde gekomen. De boekhoudkundige administratie zoals die nu wordt gevoerd, wordt al vele decennia op dezelfde manier ingedeeld en gepresenteerd, terwijl de vereniging inmiddels is veranderd. Herstructurering van de boekhouding kan een en ander eenvoudiger maken, niet alleen voor de boekhoudkundig medewerkers, maar ook voor de leden die in staat moeten worden gesteld het financiële jaarverslag te interpreteren en zich een idee moeten kunnen vormen waar het bestuur en de medewerkers eigenlijk mee bezig zijn.

Vaak leren de leden door de tijd heen pas wat er allemaal binnen de vereniging gebeurt, en zien dan dat de vereniging een zeer levendig geheel is, waar veel nieuw initiatief wordt ontplooid, en waar menige club wellicht jaloers op zou kunnen zijn. De vereniging bestaat uit verschillende 'organen' en er zijn ook allerlei projecten en commissies die verslag doen van hun activiteit tijdens de vergadering. De vijf organen zijn 1. de evenementencommissie, 2. de boekhandel en uitgeverij, 3. de nationale bibliotheek 4. het tijdschrift Theosofia en 5. de Theosofische Orde van Dienst (TOS). Deze laatste is een door Annie Besant opgerichte wereldwijde organisatie die hulp en ondersteuning geeft aan diegenen die dat het best kunnen gebruiken. In Nederland is deze organisatie na de Tweede Wereldoorlog nooit goed van de grond gekomen. Een van de projecten die vergelijkbaar is met de TOS is Project ONE (Omzien Naar Elkaar) dat wordt geleid door Guido Lamot. Dit project zorgt ervoor dat leden van de vereniging die op leeftijd zijn, worden bezocht. Er wordt op die manier contact onderhouden met wat er in de vereniging gebeurt: ook in het licht van ons eerste doeleinde is dit belangrijk werk.

De uitgeverij en boekhandel vormen samen één enkel orgaan. De vereniging geeft al sinds het allereerste begin theosofische boeken uit, die worden verkocht aan leden en natuurlijk ook aan een breder publiek. Tijdens de ALV werden ook enkele vragen gesteld over het reilen en zeilen van de uitgeverij en boekhandel. Volgens het financieel verslag maakt de boekhandel verlies, en dat is sinds jaar en dag het geval. Als we op een wat langere termijn kijken dan zien we dat er tijdens de ALV's een op- en neerbeweging zichtbaar is die varieert van 'moeten we de boekhandel wel in de lucht houden' tot 'de boekhandel is van belang en moet ondanks verlies blijven voortbestaan'. Het feit dat de boekhandel van belang is om de

theosofische ideeën naar de wereld te brengen - en dat we daarbij een zeker verlies beschouwen als de kosten van deze vorm van publiciteit - mag echter niet worden gezien als rechtvaardiging om niet zo efficiënt mogelijk met het beschikbare geld om te gaan, en met de inzet van vrijwilligers.

Het Hoofdbestuur is daarom op dit moment bezig het functioneren van de boekhandel door te lichten en bijvoorbeeld andere distributiekkanalen te vinden voor onze boeken. In plaats van via Centraal Boekhuis zou een deel van onze boeken misschien rechtstreeks via Amazon of BOL kunnen worden aangeboden. Daarnaast is het streven om een groot deel van de boeken via printing-on-demand te gaan produceren. Dat bespaart veel werk van de vrijwilligers doordat de boeken die bijvoorbeeld bij een reguliere boekhandel worden besteld meteen in opdracht worden gedrukt, verpakt en verzonden naar de klant. Zo is er ook geen voorraad, en opslagkosten vormen uiteindelijk de grootste kostenpost van de uitgeverij.

Tot zover kort aangestipt het hoe en waarom van de ALV, gevolgd door een aantal actuele onderwerpen uit de laatste ALV.

Nieuwe leden van het hoofdbestuur

Penningmeester: Adriaan Klaasse

Geboren in 1953 in Gouda groeide ik op in een orthodox reformatorisch milieu. Na het loskomen van dit geloof volgde vanaf plusminus 1990 een zoektocht naar andere spirituele zingeving. Via alternatieve geneeswijzen, astrologie, yoga en meditatie resulteerde dit uiteindelijk in een lidmaatschap van de TVN vanaf 1999.

In 1981 ben ik afgestudeerd als psycholoog aan de universiteit van Utrecht. Vanaf midden jaren tachtig was ik met tussenpozen werkzaam in diverse financieel-administratieve functies bij zowel bedrijven als non-profitorganisaties. In 2020 gepensioneerd, maar inmiddels weer anderhalve dag in de week betaald werkzaam, nog steeds in financieel-administratief werk.

Vanaf 2006 bestuurslid van Theosofia Stichting Utrecht, de laatste jaren als penningmeester. Sinds 2022 voorzitter van de Loge Utrecht. De theosofie heeft mij veel geschonken aan bevrijdende inzichten en overtuigingen en ik stel mijn kennis en ervaring op financieel en administratief gebied graag ter beschikking van de vereniging. Ik kijk ernaar uit om samen met de andere bestuursleden dienstbaar te mogen zijn aan de TVN in deze tijd.

Bestuurslid: Christ Tielemans

Mijn levensweg kent twee nauw met elkaar verweven sporen; een spoor van landbouw/natuur en een spoor van spiritualiteit.

Geboren in 1956 als oudste zoon in een Brabants boerengezin, studeerde ik tuinbouw aan de Hogere Agrarische School (HAS) in Den Bosch. Daarna was ik als tewerkgesteld dienstweigeraar actief in de biologische tuinderij van het milieucentrum De Kleine Aarde in Boxtel en had daarna in de jaren '80 een eigen biologisch tuinbouwbedrijf. Vervolgens kwam er een loopbaan in

het groene onderwijs, waarvan de laatste 26 jaar als docent aan de HAS Hogeschool, met als belangrijkste vakgebieden (biologische) tuinbouw en later vooral management van de leefomgeving.

De belangstelling voor spiritualiteit was er al jong en dat uitte zich vooral in het lezen van boeken en volgen van cursussen op het gebied van astrologie, reading en healing, aard-energieën en nog veel meer. In 2010 besloot ik om me verder te verdiepen door Religiestudies te gaan volgen aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Daar heb ik de Master Interreligieuze Spiritualiteit afgerond. Die brede benadering van religie en spiritualiteit bracht me uiteindelijk bij de TVN. Na enkele bijeenkomsten in Naarden te hebben bijgewoond, ben ik op 1 september 2021 officieel lid geworden van de TVN en kort daarna ook actief geworden bij het Theosofisch Centrum Nijmegen. Inmiddels organiseer ik daar mede het programma en verzorg zelf cursussen en lezingen. Een lezing waar beide sporen van natuur en spiritualiteit mooi bij elkaar komen is getiteld "De Heilige Natuur" waar ook natuurliefhebbers enthousiast over zijn.

Bestuurslid: Pauline van Tol

Mijn naam is Pauline van Tol. In mijn dagelijks leven ben ik werkzaam als onderzoeker en projectmedewerker bij Movisie, kennisinstituut voor sociale vraagstukken. Daarnaast ben ik lid van de adviescommissie Jeugd, Maatschappelijke Opvang en Gehandicaptenbeleid binnen de gemeente Nijmegen.

In mijn vrije tijd schrijf ik graag en ben ik 'maatje' van een vluchteling in de noodopvang in Ede. Voor de TVN houd ik me op dit moment actief bezig met de organisatie van activiteiten voor de Jong Theosofen, zoals lezingen en gespreksgroepen. Dat doe ik tegenwoordig samen met Iris Schep. Als medebestuurslid hoop ik me nog meer dienstbaar te maken aan de vereniging, onder andere door mee te denken over de rol van de TVN in de huidige tijd en hoe we de boodschap van theosofie nog meer naar jonge mensen kunnen brengen.

Adressen Theosofische Vereniging

Secretariaten van loges (l) en centra (c), (b) = met bibliotheek

- Amersfoort (l,b):** Contact: Martie Velthuis Burgemeester Penstraat 28 3741AH Baarn
E-mail: amersfoort@theosofie.nl - Website: theosofieamersfoort.nl
- Amsterdam (l,b):** Bijeenkomsten: bovenzaal Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
Contact: Mw. M. Polman - E-mail: logeamsterdamtvn@xs4all.nl
Website: amsterdam.theosofie.nl
- Apeldoorn (c):** Mw. M.W. Meek-Mennega, Burg. Tutein Noltheniuslaan 3
7316 BD Apeldoorn - E-mail: apeldoorn@theosofie.nl
055 522 19 83 - Website: apeldoorn.theosofie.nl
- Den Haag (l):** Bijeenkomsten: zaal naast de Vrij Katholieke kerk Sint Albaan
Rietzangerlaan 2A, 2566 SV Den Haag
Contact: Jan Willem Renssen - E-mail: tvndenhaag@gmail.com
Website: www.theosofiedenhaag.nl
- Haarlem (c):** Contact: Georges van den Boorn
E-mail: esoterie.kennemerland@gmail.com - 06 12 09 45 35
- Naarden (l,b):** Ingmar de Boer - E-mail: naarden@theosofie.nl - 035 694 01 80
Website: naarden.theosofie.nl
- Nijmegen (c):** Bijeenkomsten: De Vuurvlieg, Tweede Oude Heselaan 179A - Nijmegen
Contact: Annette Leenders-Siebers - E-mail: nijmegen@theosofie.nl
06 58 95 90 23 - Website: www.theosofienijmegen.nl
- Roermond (c):** Contact: Joan Slagers - E-mail: theosofieroermond21@gmail.com
06 23 84 12 88 - Website: theosofieroermond.nl
- Rotterdam (l):** Bijeenkomsten: Proveniersstraat 30B, 3033 CJ Rotterdam
Contact: Rasul van Die - zie: info@theosofierotterdam.nl
website: www.theosofierotterdam.nl - 06 18 69 70 84
- Utrecht (l,b):** Bijeenkomsten: Kruisstraat 307, 3581 GK Utrecht
Contact: Karin van Beers - E-mail: secretaris@theosofieutrecht.nl
06 25 02 31 21 - Website: www.theosofieutrecht.nl
- Zeeland (c,b):** Saskia Campert, secretaris,
E-mail: zeeland@theosofie.nl - 06 26 05 61 63
Website: zeeland.theosofie.nl
Facebook pagina: Theosofie Centrum Zeeland
- Zwolle (l,b):** Bijeenkomsten: Gebouw van de VKK te Zwolle, van 19.30 tot 21.30 uur
Bijeenkomsten: Enkstraat 44 - 8012 TX Zwolle
Contact: Mw. C. Kerssen - E-mail: c.kerssen@online.nl - 06 41 46 97 67

- Adressen België:** Website: <https://ts-belgium.be>
- Antwerpen** Bijeenkomsten: Milisstraat 22, B-2018 Antwerpen
- Loge Antwerpen (l,b): E-mail: loge.antwerpen@ts-belgium.be - Telefoon 0032 476 87 99 68
- Witte Lotus (l,b): Website: www.logewittelotus.be
E-mail: loge.witte.lotus@ts-belgium.be
Telefoon 0032 486 63 19 97 & 0032 476 87 99 68
- Open Paradigma (l,b): Website: www.openparadigma.org - Telefoon 0032 474 32 53 38
E-mail: open.paradigma@gmail.com & loge.open.paradigma@ts-belgium.be
- Brussel (l,b):** Bijeenkomsten: Geuzenplein 8, B-1000 Brussel
E-mail: info@ts-belgium.be - 0032 486 63 19 97 & 0032 476 87 99 68
- Genet** Bijeenkomsten:
- Tak Vrede (l): Kollekasteel, Groenestaakstraat 66-68, B-9030 Mariakerke
E-mail: tak.vrede@ts-belgium.be - Telefoon 0032 476 87 99 68

Secretariaat, Uitgeverij en Theosofische boekhandel Adyar, Bibliotheek

Tolstraat 154
1074 VM Amsterdam
Telefoon 020 676 56 72
E-mail: info@theosofie.nl
Website: www.theosofie.nl
Facebook:
Theosofische Vereniging in Nederland
Open:
woensdag t/m zaterdag
van 13:00 - 17:00 uur

Hoofdbestuur

Ingmar de Boer (voorzitter)
035 694 0180
Adriaan Klaasse (penningmeester)
Richard van den Boomen (lid)
Christ Tielemans (lid)
Pauline van Tol (lid)
secretaris: functie vacant

Lidmaatschap

Contributie € 79,-
(incl. Theosofia)
gezinsleden € 40,-
(zonder Theosofia)

Aanmeldingsformulieren
zijn bij het secretariaat
verkrijgbaar of via de website.

Betalingen

t.n.v. Theosofische Vereniging
in Nederland, Amsterdam
IBAN: NL31 INGB 0000 1919 10
BIC: INGBNL2A

Internationaal Theosofisch Centrum

Valkeveenselaan 19
1411 GT Naarden
035 694 5121
E-mail: info@itc-naarden.org
Website: www.itcnaarden.org

België

Geuzenplein 8
B-1000 Brussel
Sabine Van Osta (voorzitter)
0032 486 63 19 97
E-mail: president@ts-belgium.be

The Theosophical Society (Adyar)

The Theosophical Society (TS) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. De TS heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India, en is actief in zestig landen; de Theosofische Vereniging in Nederland is de Nederlandse afdeling van de TS. Om verwarring met andere theosofische groepen te voorkomen wordt in *Theosofia* achter de officiële naam 'The Theosophical Society' tussen haakjes '(Adyar)' vermeld.

The Theosophical Society (Adyar) bestaat uit studenten die bij iedere religie aangesloten kunnen zijn, of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging onderschrijven (zie achterkant omslag), dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging, dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen.

Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar waarheid. Zij zijn van mening dat waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen.

Zij zien waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma dat wordt opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aanname. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen. Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de goddelijke wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om goddelijke wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals waarheid het doel is, is vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden.

Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde.

Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de wetenschap van de geest terug, door de mens te leren de geest te zien als zijn werkelijk zelf, en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan.

Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen, zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de TS bestuderen deze waarheden, en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid. Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

De missie van de Theosophical Society (Adyar) is:

Het dienen van de mensheid
door het ontwikkelen en verwerkelijken
van een zich steeds verdiepend inzicht
in de eenheid van alle leven, de tijdloze wijsheid
en spirituele zelf-transformatie.

De doeleinden:

Het vormen van een kern van de universele
broederschap der mensheid zonder onderscheid
van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.

Het aanmoedigen van de vergelijkende studie
van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.

Het onderzoeken van onverklaarde natuurwetten en
van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.

Wilt u deze T H E O S O F I A digitaal bekijken?

Scan de QR code hiernaast of ga naar:

www.theosofie.nl/tijdschrift-t/editie-2016/september/

